

Šola v Šentpetru odpira nove perspektive

Zaključna prireditev Strojne šole v Šentjakobu je minuli petek privabila številne prijatelje priljubljene šolske ustanove in tudi vrsto častnih gostov, ki so s svojim obiskom izrekli šolskim sestram priznanje za trudapolno delo. Dekleta so z bogatim sporedom, katerega tematika je bila turizem, na simpatičen način prikazale, da cilj turizma ne sme biti le ekonomski, ampak da mora biti v ospredju človek. Več na straneh 9/10.

Narodni svet koroških Slovencev — Mohorjeva družina dr. Janko Tischler

vabijo na preimenovanje Dr.-Richard-Canaval-Gasse 114 v
Dr.-Joško-Tischler-Park 1 — Modestov dom,
ki bo v petek, 22. junija 1990, ob 14. uri
Spored: pozdrav — dr. Anton Koren, ravnatelj Mohorjeve
Govori: dv. sv. dr. Reginald Vospernik, ravnatelj Zvezne
gimnazije za Slovence
dr. Matevž Grilc, preds. Narodnega sveta kor. Slovencev
Pozdravi: dipl. inž. Jože Strgar, ljubljanski župan
dr. Janez Dular, minister za vprašanja zamejskih Slovencev
govor in preimenovanje: župan dv. sv. Leopold Guggenberger
Poje mladinski zbor Zvezne gimnazije za Slovence pod vodstvom
prof. mag. Mirka Laußeggerja

Deželna vlada z glasovi socialistov najavila blokado nove manjšinskošolske ureditve

Toda Hawlicekova zagotavlja: Trgovska akademija jeseni bo!

Trgovske akademije so v pristojnosti zveze — dežela na ustanovitev nima vpliva

**Trgovske akademije so v pristojnosti zveze —
dežela na ustanovitev nima vpliva**

V primeru, da nova manjšinskošolska ureditev ne bo veljala za vso Avstrijo, bo koroška deželna vlada blokirala izvedbo le-te na Koroškem. To je soglasno sklenila koroška deželna vlada! Deželni glavar Haider je najavil, da v tem primeru jeseni tudi ne bo dvojezične trgovske akademije! To pa je odločno zavrnila pristojna zvezna ministrica dr. Hilde Hawlicek, ki je v slovenski radijski oddaji poudarila, da so trgovske akademije v pristojnosti zveze, ki se bo držala obljube in bo jeseni, kot je načrtovano, ustanovila dvojezično trgovsko akademijo.

„Iskali bomo seveda tudi kompromis s koroškimi strankami v deželnem zboru,“ je dejala ministrica Hawlicek, ki pa si ne more predstavljati, da koroške stranke pričakujejo, da zveza ne bo izpolnila svoje obljube osrednjim organizacijam. „Trgovska akademija jeseni vsekakor bo!“ je Našemu tedniku potrdilo tudi tajništvo ministrice Hawlicekove, „in sicer tudi v primeru, če je Koroška proti.“

Državnozborski poslanec Karel Smolle je ministrico Hawlickovo in kanclerja Vranitzkega pozval, naj se ne pustita Haiderju izsiljevati in naj nemudoma omogočita izpeljati vse priprave za ustanovitev trgovske akademije in vsa določila za obvezno šolstvo. Smolle je opozoril, naj koroške stranke ne zastrepajo atmosfere na Koroškem z novo radikalizacijo manjšinskega vprašanja.

Tajnik Narodnega sveta mag. Marijan Pipp je dejal, da so koroški „provincialni strategji“ pokazali svoj pravi

Kočevska Reka: tajni bunkerji odprti

Vhod v visoko zavarovano vladno zaklonišče v Kočevski Reki. V slučaju vojne ali ljudske vstaje bi se skozenj v varni bunker prerila stotinja izbrancev. Vsega skupaj je bilo pripravljeno hrane in orožja za devetdeset dni. Kaj bi se zgodilo z drugim prebivalstvom, pa Ivana Mačka in njegovih so-lopovov ni zanimalo.

Več na strani 3

Spoštovane bralke, dragi bralci!

Mladi so spoznali delo pri ORF

Uredništvo Našega tednika si prizadeva, da v svojem poročanju teden za tedom pokriva čim širši spekter svežih in zanimivih novic. Ker pa smo s 16 stranmi prostorsko precej omejeni, smo se odločili, da različna področja pokrijemo s prilogami, ki bodo izhajale redno. Tako bo odslej redno, vsak mesec, izšel „Mladi Naš tednik“, katerega bo oblikovala mladina sama. Prvo številko, katero so v glavnem oblikovali mladinci iz Bilčovsca, prilagamo tej številki. V prihodnje bo mladina iz različnih krajev oblikovala Mladi Naš tednik, okrog katerega bomo zbrali nekaj stalnih urednikov.

Od avgusta dalje bo izhajal tudi poseben Naš tednik za upokojeince oz. seniorje. V tej redni prilogi bodo slovenska upokojevska društva poročala o društvenem dogajanju; priloga bo vsebovala vse, kar dandanes zanima naše upokojeince.

V pripravi je tudi redna priloga za naše kmete; naša urednica Heidi Stingler je že pripravila prvo številko, ki smo jo poskusno tudi natisnili.

Prepričani smo, da bomo z našimi rednimi prilogami pestrili našo ponudbo in Vam tako nudili še več informacij in zanimivega branja.

Silvo Kumer, glavni urednik

(Dalje na strani 2)

Trgovska akademija jeseni bo!

Glosa

Svobodnjaki niso hoteli neobveznih vaj iz slovenščine zunaj veljavnostnega območja dvojezičnega šolstva. 27. junija jih bo parlament vseeno potrdil, kar tudi najava blokade nove manjšinskošolske ureditve ne bo mogla zavreti. Neobvezne vaje izven veljavnostnega območja dvojezičnega šolstva bodo nam-

Svobodnjaki so se vrezali v lastni prst . . .

reč rešene v zakonu o organiziranju šol (Schog), ki bo imel veljavo za vse manjšinske jezike po vsej Avstriji. Če bo deželna vlada uresničila svojo blokado, na dvojezičnem ozemlju eno leto še ne bo neobveznih vaj iz slovenščine, izven dvojezičnega območja pa jih bodo uvedli že jeseni.

Slovenski minister Dular na obisku pri NSKS in KKZ

Slovenski minister za vprašanja zamejskih Slovencev, dr. Janez Dular, je preteklo soboto obiskal premiero Drabosnjakovega Pasijona. Srečal se je tudi s predstavniki Narodnega sveta in Krščanske kulturne zveze. NSKS in KKZ sta seznanila ministra s predlogom občinskih odbornikov o prehodni rešitvi KOKS ter načrtovanem demokratičnem avtonomnem zastopstvu koroških Slovencev.

Pogovor je tekel tudi o doslejšnjih stikih med koroškimi Slovenci in slovensko vlado ter o predstavah koroških Slovencev o prihodnji obliki sodelovanja z demokratično izvoljeno slovensko vlado.

(Nadaljevanje s 1. strani)

obraz, saj niso pripravljeni priznati rezultatov pogajanj med zvezo, deželo in zastopniki koroških Slovencev. Dvojezične trgovske akademije pa „sveta trojica“ Haider — Zernatto — Ambrozy kljub temu ne bodo mogli preprečiti, ker je za to pristojna zveza in ne Koroška. „Haiderjev napad na novo manjšinskošolsko ureditev ni presenetil,“ je izjavil mag. Pipp, ki pa je tem bolj razočaran nad socialisti in Ambrozyjem, ki opravlja Haiderju „ministrantsko službo“. „Z Am-

brozyjem so socialisti na najboljši poti k naslednjemu volilnemu porazu,“ opozarja mag. Pipp.

Zveza slovenskih organizacij v svoji izjavi odklanja Haiderjevo izsiljevanje in zahteva od zvezne vlade, da izpolni svojo obljubo.

V sredo, 27. junija, bo parlament na Dunaju sprejel nov manjšinskošolski zakon za Koroško. V petek, 29. junija, pa bo ustavni odbor parlamenta obravnaval ustavni zakon avstrijskega manjšinskega šolstva, ki bo vseboval tudi ureditev za štajerske Slovence. V tem zakonu bodo zagotovljena temeljna določila

(pravica do elementarnega pouka); izvedbeni zakoni pa bodo še sledili. Ta ustavni zakon bi lahko parlament potrdil že julija! Ker bo parlament prej potrdil koroško manjšinskošolsko ureditev, je na Koroškem „ogelj v strehi“ — so prepričani v ministrstvu Hawlicekove. Vse pa naj vodi k vsestranskemu zadovoljstvu!

Pobuda za ustavni avstr. manjšinskošolski zakon je prišla s strani poslanca Karla Smolleja, ki je s svojo zahtevo uspel in tako postavil pomemben temelj tudi ostalim manjšinam v Avstriji. S. K.

Osemindvajsetič smo razgrnili zeleni prt

Učitelji iz Slovenije na Koroškem

Ravnatelji iz Velenja so se v Šentjakobu v Rožu pozanimali o glavnih značilnostih organizacije šolskega sistema in o načinu usposabljanja učiteljev ter skušali dobiti vpogled v pristojnosti ravnatelja pri vodenju osnovne šole. S koroške strani so se tega srečanja udeležili okrajni šolski nadzornik za manjšinsko šolstvo na Koroškem Franc Wiegeler, ravnatelj v. š. sv. Hanzi Millonig, ravnatelj Alojz Sticker in Gustav Januš.

Med 11. in 13. junijem se je zbralo skupno s profesorji izpitne komisije 14 maturantk in maturantov 8. A (razrednik prof. dr. Janko Zerzer) in 18 kandidatov/inj 8. B razreda (razrednik prof. Janez Zwitter-Tehovnik) za zeleno mizo. Prvim je predsedoval pristojni strokovni nadzornik všt. dr. Anton Feinig, 8. B razredu pa — zaradi nadzornikovega sina, ki je nastopil k maturi — ravnatelj mons. dr. Stanko Cegovnik. Letošnjim kandidatom sta se pridružila še dva kandidata-zamudnika iz prejšnjega letnika.

Od skupno 34 kandidatov/inj — 32 iz letošnjih, dva iz lanskih osmih razredov — je maturo uspešno opravilo 29 maturantk in maturantov. Ostali bodo v jesenskem roku ponovno nastopili k zrelostnemu izpitu iz enega ali dveh predmetov.

V 8. A razredu je maturo z dobrim uspehom opravila **Martina Habernik**, v 8. B pa je bil „izkupiček“ nekoliko bogatejši: z dobrim uspehom so maturirali/e **Darja Kapus**, **Rihard Kunčič**, **Tanja Prušnik**, **Sever Pušnik**, **Anamarija Šikoronja** in **Nada Zerzer**. Edino odliko letošnje mature s samimi prav dobrimi ocenami je odnesla **Maja Kôlich**, ki je s tem tudi dobitnica prehodnega Tischlerjevega pokala za najuspešnejše opravljeno vsakoletno maturo.

Skupno je s tistimi kandidati, ki so v teku šolskega leta kot zamudniki opravili zrelostne izpite, do tega dne absolviralo od leta 1963, ko je bila 1. matura na Slovenski gimnaziji, 1067 absolventov in absolventk našo ustanovo.

KOČEVSKA REKA:

Dokument slovenske boljševiške paranoje

Pripravil: Franc Wakounig

Po ogledu sta ministra Janša in Bavčar odgovarjala na vprašanja časnikarjev.

Zaprto področje Kočevska Reka, ki ni identično s Kočevskim Rogom (oddaljen približno 20 km), je do nedavnega merilo 200 km² (22. 2. 1990 zmanjšano za 50 km²) in je bilo razdeljeno na več področij, od katerih pa je brezdvomno najbolj zanimivo visoko varovano zaklonišče. Na območju Kočevske Reke so do pred nekaj dnevi pred volitvami, 8. 4. 1990, hranili arhiv centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in še junija ga je obiskal Ivan Maček-Matija, duhovni oče tega temnega kraljestva.

Kočevsko Reko je leta 1947 izbrala tedanja slovenska vlada, gonilna sila je bil Ivan Maček-Matija, ki je določil tudi Kočevski Rog kot kraj poboja domobrancev, za zaprto območje. A šele leta 1978 je slovenska vlada z odlokom US-pov. 207/78, ki ni bil objavljen v uradnem listu, dal zakonsko podlago KOČEVSKI REKI, torej šele 21 let po zaprtju in 10 let po izgradnji kompleksov.

Vladno zaklonišče v živi skali nad vasjo Gotenica so gradili vojni ujetniki, ki so jih potem večinoma pobili, kar je razvidno iz nekega dokumenta. Pa tudi inženirji-projektanti so gotovi smrti ušli le s pobegom v tujino. Vendar pa o vsem tem skoraj ni dokumentov, kajti režim o zločinah očitno ni vodil protokola. Obstajajo pa še žive

priče-žrtve te režimske paranoje!

Na zaprto območje Kočevska Reka nihče ni mogel brez dovoljenja. Kdor je tam delal, je moral skozi ozko rešeto preverjanj. Vladno zaklonišče je odlično prikrito. Znotraj so bolnica, spalnice, sejna soba, pisarna, kuhinja. Vsi prostori so centralno ogrevani in imajo električni tok. Zaklonišče ima lasten vrelec, sveži zrak pa prihaja skozi dva, sedemdeset metrov navpična dušnika, ki sta bila obenem namenjena zasilnim izhodom.

Oprema je sicer že stara, a najboljše kvalitete in čeprav iz gore voda kar curlja, je zaklonišče suho kot poper. Nikjer ni

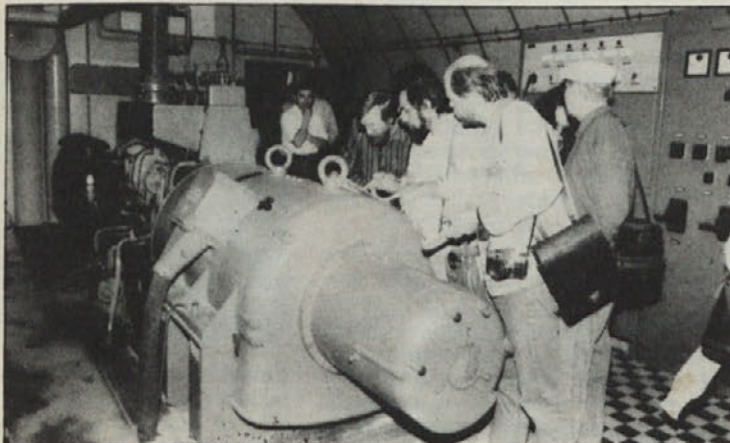
niti najmanjše sledi mokrote ali plesni. Tega zaklonišča nikoli niso uporabljali, a vse do danes je ogrevano in dobro vzdrževano. Da bi bila kamuflaža še boljša, se po travnikih in livadah zaprtega območja pasejo krave in ovce — najlepša idila, a samo za oči.

Sedanja slovenska vlada je za proučevanje Kočevske Reke ustanovila posebno vladno komisijo, ki jo vodi premier Peterlè. Ogledala si je Kočevsko Reko in sklenila, da bo območje

do 31. decembra letošnjega leta še zaprto.

Dokončno rešitev bodo šele sprejeli. Kakšna bo naposled usoda Kočevske Reke, bo pokazala prihodnost. Vsekakor je treba zagotoviti smotrno namembnost vseh objektov in zaklonišča, tudi za ljudsko obrambo; v pogovore je potrebno vključiti tudi občino Kočevje in celotno zaprto območje, ki je prava ekološka dragocenost, ki bi si zaslužila ustanovitve narodnega ali krajinskega parka. Posebna komisija pa naj razišče zgodovino zaprtega območja, usodo vojnih in političnih zapornikov, ki so tu delali in bili tu pobiti ter morebitne protizakonitosti in primere nezakonitega prilaščanja materialnih dobrin tega območja. Zelo žgoči pa sta vprašanji, ali je to področje v novejšem času bilo predvideno za morebitno izolacijo političnih nasprotnikov in ali je bilo predvideno za deponijo ekološko nevarnih odpadkov oz. če se je v te namene že izkoriščalo.

Osrednja oseba v tej odkrivalni igri je Ivan Maček-Matija, ki mu sedaj na javne stroške pripravljajo na Prešernovi cesti (blizu Kidriča) v Ljubljani pompozno stanovanje. Ali bo spregovoril?

Slika levo:

Agregati, čeprav iz leta 1953, še danes brezhibno delujejo in proizvajajo električni tok in energijo za gretje. Za izgradnjo in opremo zaklonišča ni bilo nič predrago. Talno oblogo so uvozili s Portugalske — navadni smrtniki je niso mogli kupiti, ker je v trgovinah ni bilo!

Slika desno:

70 metrov visok navpični zračnik dovaja sveži zrak. Lestev pa naj bi bila v primeru zavzetja zaklonišča rešilna bilka.

Prvo številko Mladega NT, ki jo držite v rokah, so oblikovali: Katja Gasser, Martina Krušič, Dunja Kropivnik, Daniela Pečnik, Milena in Danica Reichmann, Silvana Kropivnik, Danilo Katz in otroci, ki obiskujejo v Bilčovsu otroške ure: Olga, Milena, Danica, Štefan, Janja, Breda, Petra, Melina, Mario in Martina.

Mladi so spoznali delo pri ORF

Mladi iz Bilčovsa so se pred kratkim na novo spoprijeli z novinarskim delom, oblikovali so mladinsko prilogo Našega tednika. V Celovcu so obiskali tudi koroški deželni studio ORF, kjer jih je vodja slovenskega oddelka Mirko Bogataj seznanil z delom novinarjev v tej po-

membni medijski ustanovi. Iz zanimanja mladih je bilo razbrati, da je že marsikdo med njimi odkril veselje do novinarskega dela. Pogovor mlade urednice Martine Krušič z Mirkom Bogatajem, vodjem slovenskega oddelka koroškega ORF-studija, lahko preberete na strani 2/3.

Tečaj angleščine v Bilčovsu letos obiskuje okrog 20 otrok. Večinoma ti otroci že znajo slovensko in nemško. Znanje tretjega jezika, katerega jim posreduje Margret Schneider, pa je zanje velika obogatitev; z znanjem angleščine se jim odpira nov svet. Z voditeljico tečaja angleščine se je pogovarjala mlada urednica Katja Gasser. Pogovor morete prebrati na strani 5.

KOMENTAR

Piše
Katja
Gasser

Zamisel o mladinski prilogi v Našem tedniku z veseljem pozdravljamo; tako imajo mladi možnost oblikovati časopis po svojih predstavah. Sicer je to le mesečna priloga Našega tednika, vendar upamo, da bo ta časopis mladih uspel in da ga bo nekega dne mogoče razširiti, da bi izhajal tedensko. Razveseljivo bi seveda tudi bilo, če bi temu zgledu sledili še drugi mediji.

BESEDO MLADIM!

Prvo številko Mladega NT je oblikovala mladina iz Bilčovsa. Urednica NT, Heidi Stinger, je povabila mlade, da smo skupno zasnovali koncept časopisa. Za nas je bilo to nekaj novega, nekaj zanimivega; kot novinarji nismo delali še nikoli. Seveda pa takrat še nismo vedeli, koliko dela je npr. z intervjujem ali z reportažo. Ko so nekateri spoznali, koliko truda je potrebno vložiti v novinarsko delo, so se umaknili.

Upamo, da bodo teme, katere smo izbrali, vzbudile vaše zanimanje.

„Pomembno je, da se novinarji zavedajo svoje velike odgovornosti!“

Prejšnji teden je skupina mladih iz Bilčovsa in iz Mohorjeve ljudske šole obiskala v Celovcu koroški deželni studio ORF. Vodja slovenskega oddelka Mirko Bogataj jim je ob tej priložnosti razkazal vse pomembne prostore v hiši in mladim na primeren način predstavil delo novinarjev in tehnikov pri ORF. Katja Gasser, ki sooblikuje Mladi NT, je imela priložnost predstaviti se poslušalcem slovenskega radia, nato pa je pred kamero pozdravila še gledalce priljubljene oddaje „Dober dan, Koroška“. O zahtevnem delu novinarjev pa se je nato z Mirkom Bogatajem pogovarjala Martina Krušič.

Kaj sami prispevamo k varstvu okolja?

Smeti ne mečemo na tla, ne kupujemo plastike, steklenice večkrat uporabljamo.

*

Preprečujemo nepotrebne odpadke. Ne kupujemo stvari, ki povzročajo veliko odpadkov kot npr. drage zavitke iz papirja in plastike. Star papir, staro obleko, kovine in baterije odnesemo k ustreznim zbiralnikom.

*

Štedimo z vodo in ne mečemo vanjo odpadkov. Dobro zapiramo vodne pipe. Ugasnemo luč, če gori po nepotrebem. Ne kurimo po nepotrebem.

*

Stare časopise damo v zabojnik za papir.

Kupujemo mleko v steklenicah.

*

Pri nakupih ne jemljemo plastičnih vrečk.

*

Za žago uporabljamo rastlinsko olje.

*

Nakupovat se vozimo s kolesom, ne z avtom.

*

Ne uporabljamo aluminija-
ste folije.

*

Uporabljamo zvezke, ki so narejeni iz starega papirja.

Otroci, ki obiskujejo otroške ure v Bilčovsu, katere vodi Rezi Kolter: Olga, Danica, Milena, Stefan, Janja, Breda, Petra, Melina, Mario in Martina.

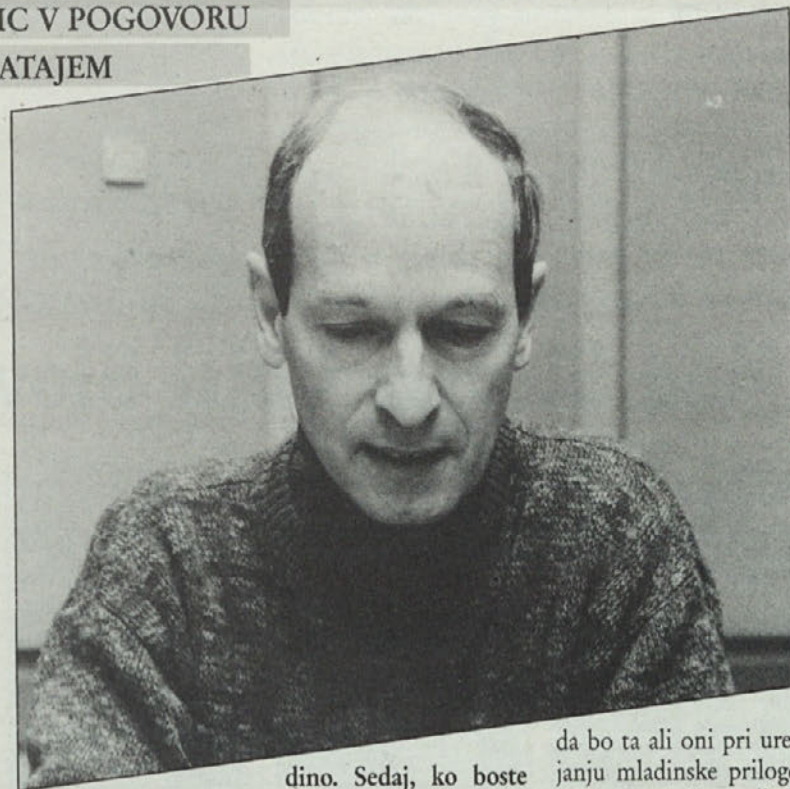
MARTINA KRUŠIČ V POGOVORU Z MIRKOM BOGATAJEM

Mladi NT: Gospod Bogataj, ko ste nam razkazovali koroški deželni studio ORF, ste se izkazali kot odlični žurnalist, enako pa tudi kot človek, ki zna izvrstno delati z mladino. Znano je, da ste bili svojčas učitelj. Nato ste se odločili za poklic novinarja. Ali ste danes s to odločitvijo zadovoljni?

Mirko Bogataj: Bilo je tako, da sem se takrat moral odločiti v enem dnevu. Ker sem vedno rad delal z otroki, ta odločitev ni bila lahka. Ker pa imam tudi pri ORF priložnost delati z ljudmi, s čemer imam veliko veselje, mi za ta korak ni bilo nikoli žal.

Mladi NT: Dela novinarja gotovo ni mogoče primerjati z delom učitelja. Kako bi opisali svoje novinarsko delo pri ORF in ali je zahtevnejše od dela učitelja?

Mirko Bogataj: Kot ste rekli, poučevanja ni mogoče primerjati z delom novinarja. V obeh poklicih ima človek odgovorno nalogo; potreb-

no je dobro delati z ljudmi. Novinar je prav gotovo bolj obremenjen, ker nima urejenega delovnega časa in je dnevno izpostavljen kritiki bralcev, poslušalcev oziroma gledalcev. Kritika pa je običajno negativna, le redkokdaj tudi pozitivna. Je pač tako, da se ljudje, ki so zadovoljni, navadno ne oglašijo.

Mladi NT: Naš tednik je dal mladim priložnost, da sami oblikujemo prilogo za mla-

dino. Sedaj, ko boste po vsej verjetnosti razširili program, boste tudi vi dali mladim priložnost oblikovati slovenski radijski ali TV spored?

Mirko Bogataj: Vsekakor pristrčno vabim k sodelovanju, ker se zavedam, da bo spored toliko zanimivejši, kolikor več ljudi ga bo oblikovalo. Veseli bomo vsakega mladega, ki se bo pri nas spoprijel z delom in mu bomo seveda nudili vso strokovno pomoč. Mor-

da bo ta ali oni pri urejanju mladinske priloge Našega tednika odkril veselje do novinarskega dela in bo nekega dne naš kolega.

Mladi NT: Kaj se vam v novinarskem poklicu zdi najpomembnejše?

Mirko Bogataj: Pomembno je, da se novinar zaveda svoje velike odgovornosti do bralcev in da se trudi poročati kar se da objektivno.

Mladi NT: Hvala za pogovor!

Kako se počutijo slovenski mladinci v nemškogovoreči družbi? To je zanimivo vprašanje! Ali je znanje slovenščine v nemško govoreči družbi obogatitev ali pa obremenitev? In kako je potem s pripadnostjo k tej ali oni narodni skupnosti? Ta vprašanja sta Dunja Kropivnik in Katja Gasser zastavili svojim „dvojezičnim“ znanecem, ki se pretežno gibljejo v nemškogovorečem okolju.

Martina Krušič

MANJŠINA

Iščeš domovino
in je ne najdeš.
Iščeš družino
in je ne najdeš.
Iščeš soseda
in ga ne najdeš
Iščeš prijateljstvo
in ga ne najdeš.

Življenje je kot noč.
Ne veš, kdo si,

ne veš, kje si,
ne veš nič.

Najdeš sončni žarek
in ga daš svojim.
Dobiš upanje,
dobiš moč,
dobiš ljubezen.

Ljubiš domovino,
boriš se zanjo,
vsi skupaj jo bomo
obdržali.

Iskali jo bomo in jo
našli!

Med Slovenci biti Slovenec je lahko . . .

MIRKO OGRIS,
prodajalec, bivši dijak
Slovenske gimnazije:

„V poklicni šoli sem vedno odločno zavračal predsodke svojih prijateljev glede slovenščine. Slovenščina mi pomaga v poklicu; v trgovini lahko brez nadaljnega govorim slovensko, ne da bi imel zaradi tega težave. Gotovo pa je bolj enostavno biti Slovenec med Slovenci!“

GISELA KOLLMANN,
dijakinja vetrinjske
gimnazije:

„Vsekakor je dobro, če človek zna dva jezika, vendar pa tega še ne pojmem kot pripadnost k tej ali oni narodni skupnosti. Danes imam prijatelje iz slovensko in nemško govorečega okolja. Nekega dne pa se bom verjetno morala odločiti za pripadnost k tej ali oni narodni skupnosti.“

MARKO GASSER,
študent:

„Zdi se mi, da posameznika ne smemo kriviti, če ne zna slovensko. Če pa za nekoga vem, da zna slovensko, pa tega jezika noče uporabljati, potem ga nagovorim slovensko. Res ne vem, zakaj bi morala slovenska družba zaradi takega človeka govoriti nemško.“

HANZI KRUŠIČ,
kmet, bivši dijak
Slovenske gimnazije:

„Najbolje se počutim tam, kjer so moji prijatelji, ne glede na njihovo materinščino. Verjetno pa sem eden redkih primerov, s katerimi se vsaj včasih potrudijo nemško govoreči spregovoriti tudi slovensko. Moji prijatelji se zavedajo, da v naši hiši govorimo slovensko in zato tudi ne pričakujejo, da bi z njimi govorili samo nemško. Zdi se mi, da je to le vprašanje samozavesti.“

MICHAEL KOLLMANN,
dijak
vetrinjske gimnazije:

„Sicer znam slovensko, vendar mislim, da se z dijaki Slovenske gimnazije ne morem pogovarjati slovensko, ker slovenščino bolje obvladajo kot jaz. Ne morem reči, da se prištevam k Nemcem! Pa tudi da sem Slovenec, ne morem reči! Izbral sem si srednjo pot, ki pa pravzaprav ne predstavlja rešitve. Verjetno se bom moral odločiti za pripadnost tej ali oni narodni skupnosti.“

Margret Schneider: „Pomembno se mi zdi, da otroci znajo jezik soseda“

Mladi NT: Ali bi se našim bralcem in bralkam, prosim, na kratko predstavili?

M. Schneider: Rojena sem v Južni Afriki, točneje v Pretoriji. Obiskovala sem ljudsko šolo,

Margret Schneider, rojena v Južni Afriki, se je zaradi rasizma v svoji domovini pred desetimi leti poročila v Bilčovsu, kjer danes živi s svojo družino. Lahko bi rekli, da je Schneiderjeva družina trojezična, saj se Margret s svojim možem pogovarja angleško, enako tudi s svojim sinom, ki po navadi odgovarja nemško. Samoumevno pa je za Margreto Schneider bilo, da je sina v šoli prijavila tudi k pouku slovenščine.

Z Margreto Schneider, ki za najmlajše v Bilčovsu vodi tečaj angleščine, se je pogovarjala Katja Gasser.

nato sem bila v samostanu, kjer sem se učila štiri jezike — afrikanščino, angleščino, gotho in tsuano. Po maturi sem se izučila kot bolniška sestra.

Mladi NT: Kaj je bil vzrok, da ste se preselili na Koroško?

M. Schneider: Noseča sem bila in otrokov oče je bil bel. Če bi to zvedela policija, bi me zaprli, kajti spolno občevanje z belimi je bilo takrat v južni Afriki strogo prepovedano.

Mladi NT: To se pravi, da je v Južni Afriki prihajalo do rasističnih konfliktov. Se spominjate tudi jezikovnih konfliktov?

M. Schneider: Jezikovnih konfliktov sploh nismo poznali! Običajno je bilo, da smo npr. formularje dobili v osemih jezikih.

Mladi NT: Ali ste imeli težave živjeti se v majhni vasi, v Bilčovsu?

M. Schneider: Z ljudmi sem se zelo hitro spoprijaznila. Moja temna barva kože jim je bila sicer na začetku tuja, toda hitro smo se navadili eden na drugega. Pričakovala sem več problemov z ljudmi, ker sem mislila, da je odpor do tujcev in sploh do črncev v taki majhni vasi, kot je to Bilčovs, večji.

Mladi NT: Vaš sin govori nemško in ang-

leško. Nekaj let se uči tudi slovensko. Iz kakšnih razlogov ste ga prijavili k pouku slovenščine?

M. Schneider: Zame je bilo samoumevno, da se moj otrok, ki dorašča v dvojezični okolici, nauči tudi jezik soseda. Njegovi prijatelji govorijo slovensko in želela sem, da bi z njimi lahko govoril tudi v njihovem jeziku.

Mladi NT: Vaša materinščina je angleščina. Sedaj v Bilčovsu za najmlajše vodite tečaj angleščine. Kaj se otroci v teku enega leta na tem tečaju lahko naučijo?

M. Schneider: Cilj tečaja je, da znajo otroci po enem letu govoriti preproste stavke. Ker se učimo ob igri in brez vsakega pritiska, otroci jezik osvajajo z veseljem.

Mladi NT: Hvala za pogovor.

Daniela Pečnik: „Znanje si moremo pridobiti le iz knjig“

Že nekaj let se bilčovski otroci redno srečujejo ob ponedeljkih v društveni sobi pri otroških urah, katere vodi Rezi Kolter. Tako najmlajši tedensko preživljajo nekaj prijetnih ur z drugimi otroki ob igri, petju in brkljanju. Vsak prvi ponedeljek v mesecu pa imajo otroci tudi priložnost izposojati si knjige. To akcijo je vpegljala in jo tudi vodi Irena Reichmann, ki je bila pred leti, preden si je ustvarila družino, knjižničarka v Slovenski študijski knjižnici v Celovcu. Vsi otroci, ki sodelujejo pri otroških urah, pridno in redno izkoriščajo to ponudbo, saj

S prebiranjem knjig mladi smiselno oblikujejo prosti čas

imajo ob koncu šolskega leta možnost pridobiti si t. i. bralno znančko, katero podeljujejo najbolj marljivim mladim bralcem na svečanosti v

Mladinskem domu v Celovcu. Možnost izposoje knjig pa imajo tudi mladostniki med 10. in 18. letom in ne le člani otroške skupine. Lepo

bi bilo, da bi v prihodnje tudi starejši redneje segali po knjigah. Ne smemo namreč pozabiti, da si moremo znanje pridobiti le iz knjig.

Daniela Pečnik z Muškave pri Bilčovsu priporoča sledeče knjige:

Karl Bruckner:

SADAKO HOČE ŽIVETI

Knjiga pripoveduje o deklici Sadako Sasaki. Na Japonskem je bila vojna. Nekega dne so Amerikanci nad Hirošimo spustili atomsko bombo. Tedaj je bila Sadako stara štiri leta; ležala je pod vrbo in spala. Gamažarki so obsijali tudi Sadako. Sprva ni bilo nič videti...

Knjiga mi je zelo ugajala in mnogo razmišljam o Sadaki. Njeno sporočilo je osvestiti nas, da se z nami lahko zgodi enako kot s Sadako Sasaki.

Branko Hofman:

RINGO STAR

Ko nekega dne staršev ni bilo doma, je Helena dobila psička Ringa. Bil je tako ljubeč, da ga je vzela s seboj v stanovanje. Brata Smilija je prosila, da bi Ringo lahko ostal pri njej...

Pripoved mi je ugajala, ker je psiček zelo navihan; navdušena pa sem bila nad tem, kako je Helena pregovorila mamico, da je lahko Ringa obdržala.

Na pikniku pri Reichmannu!

Zelo sem se že veselila na tisti dan, na katerem smo imeli piknik pri Reichmannu. In končno je bil ta dan tukaj. Z mami in bratom Dominikom smo se peljali v Želuče. Bila sem zelo nervozna. To pa zato, ker sem morala z drugimi otroki igrati igro „Medvedek in čebele“. To igro nas je naučila pri otroških urah Rezi Kolter. Ko sem prispela končno v Želuče, je tam bilo že veliko otrok. Ti so se že igrali in se imeli lepo. Ko so me zagledali, so me povabili, naj se tudi jaz igram z njimi. Tako smo se skupaj ujemali, se skrivali in se tudi gugali. Ko pa smo bili žejni in lačni smo se usedli in pojedli čevapčiče, klobase in seveda tudi pili soke. Končno je prišel trenutek, ko smo morali prikazati našo igro, katero smo se naučili. Jaz sem bila medvedek. Zelo sem se bala, da ne bi naredila kaj narobe. Toda vse je šlo tako gladko, da smo igro morali še enkrat pokazati. Bili smo vsi zelo veseli, ker je igra vsem staršem in mladini zelo ugajala. Bilo je zelo lušno in kot vedno je ta lepi dan prehitro minil.

Silvana Kropiunik

Otroške ure: Kraj srečanja slovensko govorečih otrok

V Bilčovsu se slovensko govoreči otroci tedensko srečujejo pri otroških urah, katere vodi Rezi Kolter. Brkljajo, pejejo, rišejo in se pripravljajo na različne nastope. Zanimive pa so otroške ure za najmlajše predvsem zato, ker ima njihova voditeljica Rezi Kolter vedno nove ideje. To je tudi kraj, kjer se srečajo otroci in se lahko brez zadržkov pogovarjajo v svojem materinem jeziku.

Pred kratkim so otroci, ki obiskujejo otroške ure, vabili v bilčovško Posojilnico na ogled razstave svo-

jih umetnin. Slike so narisali s flomastri, vodenimi in voščenimi barvami ter s tušem. Ob ustvarjanju fantazija otrok ni bila omejena in nastale so prave umetnine, katere si lahko ogledate v domači Posojilnici. Na vprašanje, koliko stane posamezna slika, so otroci odgovorili, da so nepoplačljive. Otroci v Bilčovsu upajo, da bo imela prizadevna voditeljica Rezi Kolter z njimi še dolgo potrpljenje in da se bo z njimi še dolgo ukvarjala.

Danica in
Milena Reichmann

ŠPORTNI KOMENTAR

Piše
Danilo Katz

Uspešni gimnazijci – kdaj bo reagiral SAK?

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu je letos gotovo doživela svoj športni višek. Medtem ko so lani presenetila dekleta z naslovom koroških prvakinja v odbojki, so bili letos nad vse uspešni

košarkarji in nogometaši. Košarkarji so pravzaprav postali brez težav koroški prvaki, nogometaši pa so osvojili 3. mesto na Koroškem prvenstvu. S temi uspehi je Slovenska gimnazija dokazala, da je na

športnem področju ena med najbolj uspešnimi šolami v celi Avstriji. Za te uspehe pa so gotovo odgovorni profesorji, ki z velikim trudom in dobrim delom vodijo šolarje do uspehov. Če po-

gledam na te uspehe, se vprašam, zakaj Slovenski atletski klub še ni ustanovil sekcije za odbojko in košarko. Mislím, da bi bila ta poteza za slovenski šport zelo pomembna!

Konto za varstvo okolja „EKOROM“ v Bilčovsu

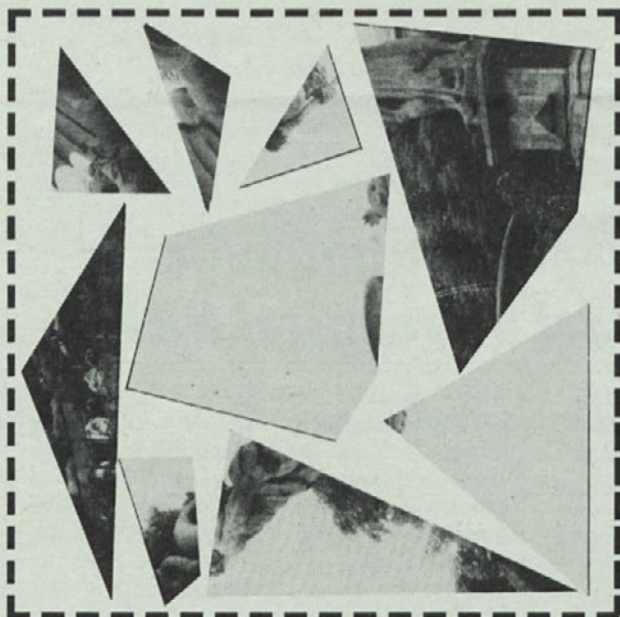
Pri zbiralni akciji starih oblek se je v Bilčovsu porodila zamisel, da bi bilo morda smiselno, navdušiti ljudi k večkratni uporabi oblačil. Mag. Geli Schellander je poizkusila ljudem predstaviti idejo in odprla pri bilčovški Posojilnici konto pod geslom „EKOROM“, kar je kratica za ekološko Romunijo. Cilj akcije je, da naj bi ljudje na vasi med seboj izmenjavali stare obleke, na omenjeni konto pa naj bi nato prostovoljno položili malo vsoto denarja. Na ta način bi se ljudje lahko oddolžili in storili tudi nekaj za varstvo okolja; kajti tudi za proizvodnjo novih oblek je potrebno

ogromno energije, po nekaterih krajih sveta celo atomske. Polovica dobička je namenjena ekološko vezanim projektom v Romuniji. Drugi del dobička pa bi uporabili za ekološke projekte

na vasi, kot na primer za sončne kolektorje. Sicer je ta ideja še zelo mlada in je zaenkrat rodila razmeroma malo odmeva. Geli Schellander v ta namen konec sezone načrtuje bazar, katerega iz-

kupiček bo položila na ta konto. V primeru, da želite sodelovati pri tej akciji, se povežite s Katjo Gasser (tel.: 042 28 / 22 19) ali z mag. Geli Schellander (tel.: 04228 / 27 28). *D. Kropivnik*

Kaj je to?

Sestavite sliko in pošljite pravilno rešitev na Naš tednik, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec

Nagrade Mohorjeve knjigarne v Celovcu

1. GLOBUS
2. 1 WAUZI
- 3.—9. Bon za 100,—

v Mohorjevi knjigarni v Celovcu.

Zadnji rok: 2. julij

PA NE POZABITE!

Po šolske knjige in šolske potrebščine ob začetku šolskega leta v Mohorjevo knjigarno.

ŠOLSKE SESTRE V ŠENTPETRU SPOZNALE POTREBO ČASA

5-letna višja strokovna šola odpira nove perspektive

Kot že pogosto v preteklosti so šolske sestre v Šentpetru pri Šentjakobu spoznale potrebo časa in so samoiniciativno ukrepale ter poskrbele za sodobno izobrazbo mladih deklet. Znano je, da šolske sestre delujejo bolj na tihem in se izogibajo velikih političnih diskusij; kljub temu pa skrbijo v svoji ustanovi za izobraževalni sistem, ki ni v prid le slovenski narodni skupnosti, ampak celotnemu gospodarstvu v prostoru Alpe-Jadran.

Te dni bo nad 20 gojenk zaključilo prvi letnik Višje strokovne šole, po naslednjih štirih letih pa bodo po zrelostnem izpitu prestopile prag te šole kot kvalificirana delovna sila. Kvalificirana izobrazba in znanje štirih obveznih jezikov — slovensčine, nemščine, italijanščine in angleščine — pridobiva prav zdaj, ko se po vsem svetu odpirajo meje, vse večji pomen. Posebno vlogo pa ima v prostoru Alpe-Jadran tudi znanje sosednjega jezika. To znanje odpira mladim možnost zaposlitve na kvalificiranem delovnem mestu v vseh gospodarskih panogah. Velikega pomena pa je Višja strokov-

na šola tudi zato, ker imajo mlada dekleta po maturi možnost študija na vseh univerzah. Ob priliki zaključne prireditve šentpeterske šole, katere se je udeležila poleg številnih staršev gojenk tudi vrsta častnih gostov, pa se je šola ponovno izkazala kot ustanova, v kateri vlada simpatična domačnost. Učitelji so z gojenkami za to priložnost pripravili obširen spored, katerega težiščna tema je bila turizem. Na hudomušen način so dekleta v skečih, katere je z njimi naštudiral mag. Štefan Schellander, s pomočjo režiserja Francija Končana prikazale, da cilj turizma ne more biti le

ekonomski, ampak da mora v ospredje stopiti človek. Spoznati je namreč treba, da je poleg investicij za izboljšanje kvalitete in povečanje ponudbe na področju zabave in športnih dejavnosti treba poskrbeti predvsem za dobro počutje gostov. Prav zato je geslo zaključne prireditve zvenelo: „Gostoljubnost — naš kapital“. Na zaključni prireditvi je bil seveda na sporedu tudi nastop pevskega zbora in priljubljena modna revija.

S ponosom je v pozdravnih besedah sestra Karmela povedala, da se je za prihodnje šolsko leto vpisalo v petletno Višjo strokovno šolo v Šentjakobu že 38 deklet. Sicer sledijo še sprejemni izpiti, vendar kaže, da bosta jeseni stekla kar dva prva razreda, in sicer kljub ustanovitvi dvojezične trgovske akademije na Slovenski gimnaziji. Prvotna bojazn, da si bosta ti dve šolski ustanovi konkurenčni, se je izkazala kot neupravi-

Mag. Štefan Schellander: „Kvalificirana večjezična izobrazba vse p omembnejša

Mag. Štefan Schellander poučuje na Strokovni šoli v Šentpetru slovenščino in angleščino. S posebno prizadevnostjo je za letošnjo zaključno prireditev pripravil z gojenkami šole vrsto ironičnih skečev na temo turizem. Štefan Schellander je eden izmed tistih učiteljev šentpeterske šole, ki se zaveda, da je potrebno z mladino delati ne le pri pouku, ampak je nujno razvijati tudi izvenšolske dejavnosti. Prav ta angažiranost učiteljev in vzgojiteljev v Šentpetru pripomore, da šola dosega tako izvrstne uspehe. Z njim smo se pogovarjali o delu te šolske ustanove ter o zastavljenih ciljih, ki naj bi omogočili gojenkam sodobno in visokokvalificirano šolsko izobrazbo.

Naš tednik: Nad 20 dijakinj bo te dni zaključilo prvi letnik petletne Višje strokovne šole; naslednje šolsko leto pa je v prvi letnik vpisanih že 38 deklet, in to kljub temu, da je tudi na Slovenski gimnaziji že 30 prijavljenih za dvojezično trgovsko akademijo. Kako si razlagate ta uspeh?

Mag. Štefan Schellander: Prav gotovo pridobiva kvalificirana večjezična šolska izobrazba v današnjem času vse večji pomen. Kot je znano, imamo v Višji strokovni šoli štiri obvezne jezike — slovenščino, nemščino, italijanščino in angleščino. S tem bodo absolventkam dane vse možnosti za zaposlitev na

kvalificiranih delovnih mestih v celotnem prostoru Alpe-Jadran. Dejstvo je tudi, da domače gospodarstvo že težko čaka na prve absol-

Vročje diskusije v Raiffeisnovi organizaciji

V Raiffeisnovi organizaciji, ki je največje združeno združenje Avstrije in katerega član je tudi Zveza slovenskih zadrug, vroče razpravljajo. Gre predvsem za vprašanje, ali imajo v bodoči Evropi zadružna podjetja z organizacijsko strukturo možnost za gospodarsko preživetje. Nekateri gredo celo dalje — zanje je združna ideja sploh preživeta. Njihova alternativa je „kmet kot delničar“.

Člani zadrug sicer že dolgo niso več samo kmetje, združna ideja pa se slej ko prej glasi: pomoč s samopomočjo. Slej ko prej so člani tudi lastniki zadrug, saj kupijo (neobrestovane) deleže. Poleg tega je za združništvo po načelu Raiffeisen značilna t. i. tristoopenjska struktura. Primarno stopnjo predstavljajo krajevne zadruge, sekundarno deželne zveze, tercialno pa mdr. RZB (bančni sektor), ÖRWZ (blagovni) ter OEMOLK (Avstrijska zveza mlekarov). Vse tri stopnje so samostojne. Višja nima formalne možnosti vplivati na odločitve nižje.

čena. 30 prijav za dvojezično trgovsko akademijo in 38 prijav za Višjo strokovno šolo v Šentpetru sta priča, da je bilo potrebno uvesti večjezično izobraževalni sistem, ki omogoča kvalificirano izobrazbo na vseh področjih. Heidi Stingler

Kot smo brali v mesečniku „Cash flow“ (junij 1990), dr. Kultererja (direktor koroške Raiffeisnove zveze) pa tudi druge vplivne Raiffeisnove menežerje vse to zelo moti. Moti jih mdr. oblika lastništva, ker „kot zadruga ne moreš rešiti vprašanja zadostnega lastnega kapitala“ (dr. Kulterer). Koroški Raiffeisenverband ima 14.000 članov s 13,6 mio deležnega kapitala. Dr. Kulterer dobesedno pravi: „Das is a Kas.“ Ta deležni kapital se ne obrestuje, kar gotovo ni v pomoč pri pridobivanju novih članov. Sicer pa dr. Kulterer

sploh ne vidi smisla v obrestovani deležev, ker dobiček ni tako visok, da bi lahko plačali članom atraktivne obresti. Nadalje dr. Kulterer poudarja, da zanimanje članov za poslovanje zadrug na splošno nazaduje; to dokazujejo tudi slabi obiski občnih zborov.

Kritike združne ideje moti tudi tristoopenjska struktura, ker otežkoča oz. onemogoča hitre in racionalne odločitve. Dr. Kulterer zato za deželno raven zahteva enostopenjsko strukturo. Če bi bilo po njegovem, bi bilo 22 koroških Raiffeisnovih blagovnih zadrug 1. 1. 1991 združenih v delniško družbo („Lagerhauswaren-AG“). Kot delničarji naj bi bile mdr. udeležene krajevne blagovne zadruge, pa tudi posamezni kmetje. „V tem primeru bi,“ tako Kulterer, „koroška Raiffeisnova zveza imela 50 mio oz. 5 % manj stroškov letno. Teh 5 % pa odloča o preživetju ali smrti zveze.“ V dunajskih centralah hočejo ta načrt na vsak način preprečiti, ker bi to pomenilo smrt združništva.

Vendar pa tudi na Dunaju vidijo potrebo po „radikalnem ozdravljenju Raiffeisnovega koncerna“ (Christian Konrad, predsednik nadzornega odbora

ra RZB). Konradov recept: temeljita racionalizacija. Njegovi načrti med drugim predvidevajo:

- zmanjšanje števila blagovnih zadrug v Avstriji za polovico (1. 1. 1990 jih je bilo na primarni stopnji 165);
- zmanjšanje števila mlekarov za dve tretjini (1. 1. 1990 jih je bilo na primarni stopnji 60);
- v enakem razmerju je treba zmanjšati število sodelavcev (na blagovnem sektorju je bilo l. 1989 zaposlenih 15.151, v mlekarinah pa 10.787);
- racionalizacijo je treba izvesti tudi na bančnem sektorju.

Christian Konrad se zaveda, da se lahko avstrijski združni obrati glede svoje povprečne velikosti skrijejo v primerjavi z zadrugami v Evropski skupnosti. Zato bi bili v primeru pridružitve k ES „zreli za kolino“.

Iz vidika slovenskega združništva na Koroškem se lahko na te razprave v vseavstrijski Raiffeisnovi organizaciji gleda tako ali drugače. Gotovo so z našim združništvom povezani specifični aspekti, ki jih je treba videti in upoštevati. Kljub temu pa bi bilo usodno, če bi zanikali potrebo po intenzivnem razmišljanju o mestu in vlogi našega združništva v bodoči Evropi. Pri tem velja: že v sedanosti je potrebno najti konkretne rešitve, ki zagotovijo uspeh v prihodnosti!

mag. Janko Kulmesch

Občinska seja v Železni Kapli

Zadnja občinska seja v Železni Kapli je bila zelo obirna (trajala je tri ure in pol). Ena glavnih točk je bilo plebiscitno darilo (Abstimmungs-spende) dežele v višini 1,5 milij. šilingov, ki ga je prejela občina. Občinsko predstojništvo je sklenilo, naj se ves denar uporabi za izgradnjo vodovoda na lesnikovo polje. Franc Smrtnik (EL) pa je bil mnenja, da naj bi se del tega denarja uporabil za ureditev identitete slovenskega prebivalstva v občini. Predlagal je, naj bi s tem denarjem napravili dvojezične napise na občini, na ljudski šoli, krajevni napis itd. Seveda je naletel predlog na gluha ušesa. Smrtnik je nadaljeval in rekel, da je mogoče denar za gradnjo vodovoda gotovo dobiti še kje drugje (Wasserwirtschaftsfond je pristojen za to stvar). Tega pa župan ni hotel slišati.

Župan je šel celo tako daleč, da je hotel EL podtakniti, da je proti delovnim mestom, ker naj bi dvomila o tem, da bo plebiscitni dar dobro na-

ložen v vodovod za lesnikovo polje. Občinski svet je tudi preverjal možnost za izgradnjo obvoznice mimo Železne Kaple. Zaenkrat se še ni odločil, pozval pa izvedence, da preverijo, kaj je za Kaplo dobro in smiselno. Hajnžič (EL) je bil mnenja, da tudi strokovnjaki niso bogovi in da je o tem vprašanju treba razpravljati predvsem s prizadetimi prebivalstvom.

Na tej seji so obravnavali tudi dva predloga EL. Enotna lista je zahtevala, naj se vsi kažipoti in krajevni napisi, ki so po večini poškodovani, obnovijo. Seveda je bil ta predlog soglasno sprejet.

Drugi predlog, ki je bil na dnevnem redu, je zahteval, da morajo biti vsi kažipoti in druga opozorila, ki vodijo k obirskim jamam, dvi- oziroma večjezična. Predvsem naj bi bila poudarjena dvojezičnost. Ta predlog ni bil odklonjen, temveč so dali poslovodji občinskih jam navodilo, naj izdela koncept, kje so potrebne informacijske table in kažipoti. Posebno

obširna točka dnevnega reda je bila ugotovitev občinskih lovišč. Občinski svet je od desetih lovišč, za katere je bilo zaprošeno, odklonil le enega. Glavni vzrok je, da posestniki neboje dopustiti, da bi na njihovih posestvih nastalo občinsko lovišče. Za sedem občinskih lovišč, ki obsegajo nad 500 ha, ne bo problemov; le za dve lovišči bo morala občina pri deželni vladi zagrositi za posebno dovoljenje.

Župan je poročal, da so nastali v zvezi z odprtjem mejnega prehoda Pavličovo sedlo problemi. Grof Thurn je dejal, da po njegovem posestvu k prehodu ne sme voditi cesta. Zato bo potrebno preveriti novo varianto. Ta naj bi vodila preko Hollerja, Gresa in zgornjega Pavliča. Gotovo je novonastala situacija za Kaplo velik udarec. Smrtnik (EL) pa je spomnil, naj bi se preverile druge variante, in sicer prehod prek Luž. To bi bilo ceneje in enako zanimivo.

Pred koncem seje je župan prebral tudi predlog EL, ki zahteva, naj bi se občina ne udeležila proslav ob 70-letnici koroškega plebiscita. Predlog je bil dodeljen občinskemu predstojništvu. —cjo—

ČESTITAMO

Gospod Anton Ramšak iz Srednje vasi pri Rudi je te dni praznoval svoj 60. življenjski jubilej

Slavljenca iskreno čestitamo in mu želimo obilo zdravja in osebnega zadovoljstva v krogu domačih. Številnim čestitkam se pridružujejo tudi vsi znanci.

MOHORJEVA LJUDSKA ŠOLA

razpisuje mesto
VZGOJITELJICE
za popoldansko varstvo.

Pogoji: znanje obeh deželnih jezikov, zaključena izobrazba vrtnarice ali varuške oziroma glavnošolske/ga učiteljice/ja.

Ponudbe z življenjepisom in potrebnimi spričevali o kvalifikaciji pošljite do konca junija 1990 / začetka julija 1990 na naslov: **Vodstvo dvojezične Mohorjeve ljudske šole, 10.-Oktober-Straße 25, 9020 Celovec / Klagenfurt.**

Sele: O selskem narečju in 35-letnici folklorne skupine

Mediji so o tem že poročali, na Obirskem in tudi drugje je že bila predstavljena in tudi Selani tega nismo hoteli zamuditi, da nam univ. asistent dr. Ludvik Karničar sam predstavi svojo novo knjigo o obirskem, korškem in selskem narečju, ki je pred kratkim izšla pri akademiji znanosti na Dunaju pod naslovom „Der Obir-Dialekt in Kärnten“.

Selsko narečje ima namreč z obirskim veliko skupnega, čeprav po drugi strani iz obirske govornice zvenijo vplivi podjunskega, iz selske pa vplivi rožanskega dialekt. Treba je tudi omeniti, da se po žilah avtorja Karničarja, ki je Obirčan, preliva še nekaj selske krvi. Ravno zato, pa tudi zaradi pogostih stikov s Selani, je Ludvik Karničar gotovo najbolj poklican člo-

vek, ki se je lahko spoprijel s tem zahtevnim in obširnim delom, s primerjavo obirskega, korškega in selskega narečja. Mislim, da na tem mestu ni potrebno posebej poudarjati, kako velikega pomena je ta knjiga za vse vasi, ki so v njej zajete. Lahko smo vsi ponosni nanjo, na njenega avtorja in ne nazadnje na svojo domačo govornico. Ni se nam je treba sramovati, temveč moramo poskrbeti, da jo bomo posredovali tudi svojim otrokom. To so poudarili vsi govorniki tega večera — predstavitev je bila 25. maja —: dv. sv. dr. Pavle Apovnik, obirski župnik Tomaž Holmar, univ. prof. dr. Martina Orožnova, avtor knjige univ. asistent dr. Ludvik Karničar in podpredsednik KPD „Planina“ Toni Olip, ki je v imenu prireditelja pozdravil vse navzoče. Za pevski prispevek je poskrbel domači mešani zbor, pod vodstvom mag. Pavla Olipa, z domačimi pesmimi.

Vigredni koncert „Društva upokojencev Podjuna“

Zadnji četrtek minulega tedna smo se upokojenci iz Podjune podali na pot po naših dolinah. Naše popotovanje smo združili z romanjem. Za cilj smo si izbrali zanimivo farno cerkev Bistrica na Zilji, ki leži na precej strmih hribu. Glavni oltar hrani zelo star kip Marije z Jezusom, katerega so baje rešili pred več kot sto leti, ko je cerkev zajel požar. Bistriški župnik Stanko Trap, sam Podjunčan, nas je zelo prijazno pozdravil. Z njim smo imeli peto sveto mašo, podelil pa nam je tudi poseben blagoslov za romanje. Prisoten je bil tudi župnik romarske cerkve na Višarjah, ki nas je povabil, da bi prišli kdaj poromat na sv. Višarje; koroških romarjev je v zadnjem času sorazmerno vse manj v primerjavi z onimi iz Slovenije in Italije.

Posedeli smo dlje časa v bližnji gostilni ob dobrem kosilu, kjer so radi stregli tudi po domače. Ker nas je vodila pot še v dravsko dolino, se je bilo treba posloviti. Med potjo je vedel veliko zanimivega povedati Vlado Rutar. Občudovali smo lepote naše Koroške, posebno še ob bujni rasti v vigredi. Zdonela je tudi kakšna narodna ali Marijina pesem. Brez problema sta nas dva Sienčnikova avtobusa proti večeru pripeljala zopet domov. Z lepimi občutki doživetega dneva smo se člani društva poslovili in si zaželeli, da bi se jeseni podali na podobno potovanje. M. K.

Na praznik sv. Rešnjega telesa, v četrtek, 14. junija, smo se v Selah spomnili 35-letnice ustanovitve folklorne skupine. Ustanovljena je bila leta 1955, po zaslugi takratnega selskega kaplana Ivana Matka. Mira Oraže, ki je za njim prevzela vodstvo skupine in se med selskimi plesalci suče že skoraj 20 let, je za to priložnost z obema folklorinima skupinama — najmlajša je stara le nekaj mesecev — pripravila pester spored plesov in pesmi. Vabilu na prireditev, ki je imela tudi namen družabnega srečanja vseh nekdanjih plesalk in plesalcev folklorne skupine, se je odzvalo lepo število ljudi, ki so se ob kramljanju in obujanju spominov po končanem sporedu še dolgo zabavali. Na žalost med Selane in med svoje nekdanje plesalce ni mogel priti ustanovitelj folklorne skupine, selski provizor v pokoju, Ivan Matko, ki je pred kratkim praznoval svojo 80-letnico. Njemu in sedanjim voditeljici Miri Oraže se je predsednica Pavli Čertov v imenu prireditelja KPD „Planina“ zahvalila za ves trud, ki sta ga vložila v plesno dejavnost v Selah, ter jima izročila skromno darilo kot znak zahvale za vse delo (Ivana Matka je obiskala pozneje na domu, ker na prireditvi ni bil navzoč). Darilo so za svojo voditeljico pripravili tudi člani folklorne skupine. Le-ti so tudi skrbeli, da ta dan ni bil nihče lačen ali žejen.

Morda so si tudi drugi, ki so spremljali prireditev in videli nastopati okoli 30 mladih navdušenih ljudi, želeli, podobno kot jaz, da bi se v Selah s skupnimi močmi vsi, ki jim je to pri srcu, trudili, da bi med Košuto, Setičami in Obirjem nikoli ne utihnila domača govornica in pesem in da bi k temu prispevali tudi mladi člani folklorne skupine, ki v lepih domačih narodnih nošah gojijo narodne plesne.

ZKO

ČESTITAMO

Dr. Herbert Paulitsch z Obirskega je uspešno zaključil diplomatsko akademijo na Dunaju. SPD „Valentin Polanšek“ mu ob lepem uspehu iskreno čestita in mu želi na novem službenem mestu v Linzu veliko uspeha! Čestitkam se z veseljem pridružuje tudi uredništvo Našega tednika.

Pri Zgoncu v Rinkolah se veselita sinovega rojstva srečna starša dr. Helena in dipl. inž. Štefan Domej. Mladega zemljana bosta krstila na ime Štefan-Gregor. Mala Marija je že težko pričakovala svojega bratca. K srečnemu dogodku družini iskreno čestitamo, malemu Štefanu pa želimo krepkega zdravja in veliko sreče v življenju!

Ta teden Marija Lamprecht iz Podgrada pri Klopinskem jezeru obhaja 87. rojstni dan; pred kratkim je obhajala tudi god. Za dvojni praznik ji iskreno čestitamo in ji želimo še obilo zdravih in srečnih let!

V krogu prijateljev in znancev je te dni praznovala jubilej in rojstni dan Anica Fugger. Mnogo zdravja in zadovoljstva ji ob tem prazniku želi igralska skupina Slovenskega prosvetnega društva Zarja v Železni Kapli. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Našega tednika.

Minulo soboto je stopila v Rinkolah pred poročni oltar Emilija Perč s svojim izvoljencem Florianom. Mladima zakoncema že-

limo na skupni življenjski poti vse najboljše, posebno še zdravja, zadovoljstva in medsebojnega razumevanja.

Društvo upokojencev Podjuna iskreno čestita svoji zvesti odborici Mariji Lomšek za 70-letnico življenja. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Našega tednika.

V Šmarjeti v Rožu praznuje 69. rojstni dan Marija Kučnik. Ob tem prazniku ji želimo vse najboljše, posebno pa še zdravja!

Čestitamo Mariji in Lojzu Pruntschu ob rojstvu hčerke Anje Marije. Vsem obilo zdravja in veselja.

V sredo, 20. junija, je obhajal 50-letnico Janez Wakounig, Kovačev iz Mlinč. Ob srečanju z Abrahamom mu iskreno čestitamo in kličemo na mnoga leta. Čestitkam se pridružujeta tudi NSKS in uredništvo Našega tednika.

Danes praznuje v Gorinčičah pri Št. Jakobu v Rožu Marija Isop, pd. Lebnova mama, svoj 70. življenjski jubilej. K temu jubileju ji želimo vse najboljše, trdnega zdravja ter še mnogo let med njenimi dragimi.

Župnik na Kamnu, Alojzij Luskar, je te dni obhajal svoj 85. rojstni dan in god. Edinemu duhovniku-kmetu ob jubileju iskreno čestitamo!

Birma v Selah

slika: Sadovnik

Preteklo soboto je selska fara doživela pravi farni praznik. Več sto vernikov in 118 birmancev je dočakalo generalnega vikarja Karla Heinza Frankla, ki je podelil zakrament svete birme. Posebej praznično so domači pevci in otroci olepšali farni praznik.

Generalnega vikarja so ob prihodu v Sele pozdravili zastopniki občine, farnega sveta in žandarmerije ter domači župnik Mirko Rakovnik. Slovesno in pretežno v slovenskem jeziku je generalni vikar v spremstvu mnogih duhovnikov opravil slovesnost svete birme. Birmanci in tudi verniki pa so ob doživetem praznovanju občutili, da je birma v selski fari še prav posebno doživetje.

Bernard

Šentjakob v Rožu:

Slovo od Uršule Cankar

Dne 2. junija 1990 nas je po kratki, a hudi bolezni za vedno zapustila gospa Uršula Cankar, roj. Kavčič, iz Svaten.

Rajna Uršej se je rodila pred 88 leti pri pd. Pšiču v Svatah. Leta 1944 se je poročila s Hanzijem Cankarjem, potomcem znanega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja. V zakonu so se jima rodile tri hčerke. Rajna Uršej je bila med ljudmi zelo priljubljena; bila je šegave narave in rada je prepevala. Vedno, dokler so ji moči dopuščale, je bila pripravljena pomagati sosedom pri delu. Njeno življenje ni bilo z rožicami posuto. Mnogo huđega je pretrpela v zadnji vojni, ker je bil njen mož pri partizanih. Gestapovska zasliševanja, grožnje in hišne preiskave so bile na dnevnem redu; gestapo je pri vsaki preiskavi odnesla ves živež, tako da je rajna težko preživljala svoje otroke. Ker pa je bila Uršej verna žena, je tudi ta najhujši čas svojega življenja preživela v trdnem zaupanju v Boga. Leta 1945

se je mož Hanzej srečno vrnil domov in skupno sta preživela še čas do leta 1982, ko je pokojna Uršej odvovala.

Rajna Uršej se je še udeležila zadnje božičnice upokojencev v Šentjakobu. Kot da bi vedela, da se poslavlja. Bila je dobre volje, prepevala je skupno z nami in zaplesala je, kot marsikatera mlada ne bi zmogla. Prav zato nas je vest o njeni smrti iznenadila. Tudi rajna ni računala s tem. Čeprav je bila na smrt pripravljena in se je ni bala, kot je povedala župniku Juriju Buchu, ko jo je obiskal v bolnišnici. Mama rajnice je doživela 100 let in dva meseca.

Na binkoštni ponedeljek smo se poslovili od Uršule Cankar. Na šentjakobskem pokopališču, kjer je pokojna našla zadnje bivališče, se je zbrala množica znancev in prijateljev. Naj rajna Uršej počiva v miru v domači zemlji! Hčeram z družinami pa izrekamo naše iskreno sožalje ob izgubi ljubljene mame.

MI

Dolje pri Tinjah:

Slovo od Walterja Wedeniga

Nepopisno kruta in boleča je vest o izgubi očeta v najboljših letih. Kruta in boleča je zlasti za ženo-mater in za otroke.

Družino Wedenig iz Dolj je pred nedavnim doletela taka usoda. Izgubila je očeta Walterja, starega komaj 51 let.

Walter Wedenig se je rodil v Doljah. Do svojega 28. leta si je služil kruh v tujih krajih. Ko pa je spoznal svojo ženo Marijo iz Slovenske Bistrice ter z njo sklenil ustanoviti družino, si je našel zaposlitev v Celovcu. Kot oče treh hčera, Siglinde, Andreje in Karine, ni hotel biti odsoten, temveč je ostal doma pri družini. Zavedal se je, da je očetovskim nalogam lahko najbolj kos, če je svoji soprogi in otrokom iz dneva v dan na razpolago.

Toda neusmiljena bolezen

ni dopustila, da bi še več let oz. desetletij opravljal to hvaležno nalogo. Z veseljem so Wedenigovi pričakovali praznovanje srebrne poroke čez dve leti. Žal pa smo ga pred dvema tednoma z globoko žalostjo v srcu pospremili k zadnjemu počitku.

Pogrebne obrede je opravil — v obeh deželnih jezikih — tinjski župnik Marko Jernej. Od rajnega pa se niso poslovili samo sorodniki, temveč tudi sodelavci hčere Andreje, ki je nastavljena pri Zvezi slovenskih zadrug.

Naj se Wedenigov oče v miru spočije v domači tinjski zemlji! Prizadeti družini pa izrekamo naše iskreno sožalje. Prepričani smo, da njen oče ni bil samo dober skrbnik, temveč da bo zanjo tudi dober priporočnik.

-Kuj-

Družabno srečanje upokojencev v Šentjakobu v Rožu

V nedeljo, 10. junija 1990, je Društvo upokojencev Šentjakob v Rožu vabilo na kulturno prireditev z družabnim srečanjem. Čeprav je lilo kot iz škafa, so se upokojenci v velikem številu odzvali povabilu. Na sporedu je bil nastop Suškega okteta, ansambla Korenika iz Šmihela ter trio upokojencev Šentjakob v Rožu. Udeleženci so nastopajoče obdarovali z bučnim aplavzom. Po uradnem programu je sledilo družabno srečanje, ki se je s petjem in plesom nadaljevalo in se zaključilo šele ob 21. uri. Ker so morali nekateri člani Suškega okteta prireditev prej zapustiti, saj so sodelovali tudi na Mladinskem dnevu v Vogrčah, je ansambel Korenika igral do zadnjega. Med udeleženci je bilo sli-

šati, da se že dolgo niso toliko nasmejali kot na tej prireditvi. Tega srečanja sta se udeležila tudi zastopnika Društva slovenskih upokojencev iz Pliberka, kar nas je zelo veselilo. Tako smo imeli priložnost izmenjati izkušnje pri delu obeh društev.

Tudi televizijska ekipa z Danico Uršič na čelu je sodelovala na tej prireditvi in snemala, za kar se vodstvu televizijskih oddaj najpristrčneje zahvalujemo. Pristrčna zahvala velja tudi Suškemu oktetu, ansamblu Korenika in triu upokojencev, ker so se odzvali našemu povabilu. Upokojenci so se zadovoljni vračali na svoje domove in ni jim bilo žal, da so se kljub slabemu vremenu udeležili te prireditve.

MI

Slovenji Plajberk:

Zaključna prireditev ljudske šole

Preteklo nedeljo, 17. junija 1990, je bila v stogu gostišča A. Lausegger v Podnu že tradicionalna dvojezična zaključna prireditev plajberške ljudske šole, ki jo je marljivo pripravil domači učitelj Kristijan Zeichen. Pod geslom „Mi otroci — Wir Kinder“ so nastopali otroci ljudske šole, njihovi starši in domači mladinski zbor, pod vodstvom Kriste Laußegger; v gosteh so bili dvojezična šola Mohorjeve iz Celovca, Helijev ansambel iz Sel in pesnica Neža Maurer, ki je predstavila nekaj svojih otroških pesmic, ter njena hčerka, plesalka Eva Maurer, ki je navdušila s spretnim plesom. Nekaj posebnega je bil tokrat nastop mešanega zbora staršev. Pokazalo se je, da v Plajberku ne znajo peti samo očetje ampak tudi matere ljudskošolskih otrok.

Ob tej kulturni priložnosti je

zagledala luč sveta tretja številka domačega krajevnega časopisa „Gemeinschaft — Skupnost“. Navzoči so ga z zanimanjem sprejeli. Več o tem krajevnem časopisu bomo poročali v naslednji številki NT.

VABILO

na redni občni zbor
Slovenske športne zveze,

ki se bo vršil

dne 22. 6. 1990
s pričetkom ob 19. uri
v mladinskem domu slovenskega šolskega društva
Mikschallee 4 v Celovcu

PRODAM omarico za
elektriko na gradbišču
(Baustromkasten)

Tel. (0 42 74) 34 05 98

Odrski dogodek brezčasne pomembnosti

PASIJON NA KOSTANJAH

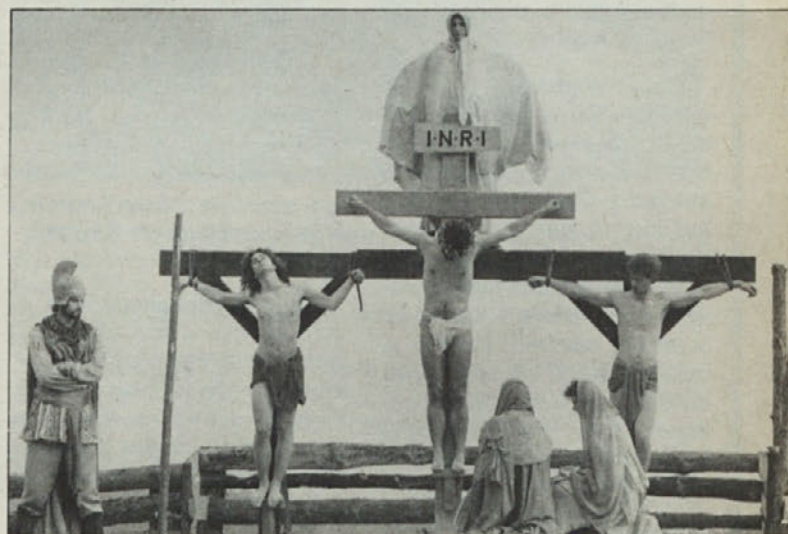
Ni manjkalo dosti in premiera PASIJONA v soboto, 16. junija, zvečer bi dobesedno padla v vodo. Le dobro uro pred začetkom je na Kostanjah pojenjal dež; vse naokoli pa je lilo kot iz škafo. Kljub temu se je premiere udeležilo skoraj tristo gledalcev, prišli so tako iz Podjune kot iz Zilje in bili so priča velikemu odrskemu dogodku. Prišla sta tudi slovenski minister za zamejce dr. Janez Dular in predsednik NSKS dr. Matvez Grilc.

Letošnja predstava se je od zadnje, pred osmimi leti, bistveno razlikovala: scena je bila razporejena zaporedno; prej so bili zaznavni še določeni elementi svoječasnega pranganja s Pasijonom. Angel, smrt in hudič so bili tokrat pomembne figure v igri in selski peti križev pot „Liapa roža, mati božja“, tudi prvič vključen v Pasijon, je bil živa vez med odrom, igralci in publiko. V bistvu je nadomestila nekdanje sodelovanje gledalcev pri Pasijonu, ko so z igralci hodili od postaje do postaje.

Pasijon, komedija bi rekel Drabosnjak, je Marjan Belina odgovorno priredil po izvirniku in Franci Končan ga je mojstrsko postavil na oder. Čudoviti so bili kostumi, delo scenografke Bartlove, ki je bilo neopazno vidno; igralci so svoje vloge podajali zelo zavzeto, brez osladnega patosa, ki marsikoga na odru rad zanese. Dodaten križ so si napravili še z narečjem, ki ga večina ne obvlada — in glej,

narečje je živelo, ni delovalo naučeno in izumetničeno!

Tudi vreme je v premiero primerno poseglo — ko se je pričel prizor križanja, se je vtila ploha.

Nedeljske predstave (17. 6.) se je udeležilo skoraj tisoč gledalcev. Uprizoritve Pasijona si lahko ogledate še v nedeljo, 24. 6., v soboto 30. 6., in v nedeljo, 1. 7. 1990.

Folklorna skupina SPD „Trta“ je odpihnila prah
starim šegam in plesom

Veselice iz kmečkih izb zaživele na odru

Premiera v Žitari vasi. Folklorna skupina SPD „Trta“ je v nedeljo, 17. junija 1990, predstavila „Babjo hojset“. V dvajsetminutnem prizoru so prikazali plese izpred šestdeset, sto in več let, ki so oblikovali na kmetih zaključno veselico po opravljenem tretju lanu, po preji, ličkanju in žetvi. V tem prizoru se slika na odru večkrat menja in slike iz preteklosti postanejo resničnost, kateri je posodil svoj rokopis Zdravko Haderlap. Ta je z nekaterimi člani folklorne skupine nekaj mesecev brskal in povpraševal po starih, ukoreninjenih kmečkih navadah. Dokončno podobo teh starih običajev in plesov pa je postavil na oder ljudske šole v Žitari vasi s pomočjo desetih parov folklorne skupine.

Ravnatelj ljudske šole v Žitari vasi, Franc Kukovica, je pozdravil nad štiristo prisotnih gledalcev v obeh deželnih jezikih. Spregovoril pa je tudi v nizozemščini, ker se je tega večera udeležila tudi skupina prijateljev koroških Slovencev iz Nizozemske. Namen tega večera je bil predvsem „ohraniti naše navade in plese tudi bodočim rodovom“, je dejal Franc Kukovica, ki je večer tudi povezoval. Kar je nato sledilo v plesu in vrtečih se nošah na odru, je posredovalo pestrost nekdanjega dogajanja na naših vaseh in domačijah. Venček koroških plesov iz Podjune je bil uvod v skoraj dve uri trajajoči pester spored. Pa je deset parov žitirske folklorne skupine pogledalo tudi na Gorenjsko in v Belo krajino.

Prvič so v Žitari vasi nastopili pevci MoPZ „Valentin Polanšek“ z Obirskega. Spored je popestril tudi domači zbor SPD „Trta“.

K „Babji hojseti“ ne sodijo le plesi, simbolične igre, šale in petje, ampak so tudi obleke, ki dajejo temu prizoru še posebno domače obeležje. Za primerne obleke in za vaje je skrbela Slavka Kukovica, kateri je pomagala tudi Brigita Pesjak. „Babja hojset“ pa ni le odrska plesna predstavitev nekaterih domačih običajev, ampak je bila tudi vzrok, da so se domačini spoprijeli z ljudskim izročilom, saj so za predstavo marsikaj darovali in posodili. Tako so se na starih domačijah našle nad sto let stare obleke, ki so jih člani folklorne skupine tudi nosili.

Prva slika „Babje hojseti“ nakuže tarenje lanu; temu sledi preja in nato tkanje. Po končanem delu se začne snubljenje (za šalo). Prepričanje Franca Kukovice, da je z „Babjo hojsetjo“ na oder po-

stavljeno nekaj, „kar je na področju prikazovanja ljudskih plesov nekaj enkratnega in na Koroškem trenutno nima para“, je našlo potrdilo v odobravanju prisotnih gledalcev.

Vincenc Gotthardt

Zdravko Haderlap je med domačini v Podjuni povprašal po izgledu nekdanjih veselnic in plesov. Za gledalce jih je pripravil in predstavil v dvajsetminutnem prizoru „Babja hojset“.

Člani folklorne skupine SPD „Trta“ so predstavili venček belokranjskih plesov.

Veselo razpoloženje po opravljenem delu. Prizor iz „Babje hojseti“.

Po predstavi smo nekaj
gledalcev prosili
za mnenja
o pravkar videnem:

Franc KATTNIG, Mohorjeva založba: Navdušen sem. Predvsem skupinski prizor je izražal enotnost med gledalci in igralci. Pred osmimi leti sem še sam igral, menim, da je bil tokrat storjen korak naprej. Pasijon mi je tako blizu tudi zato, ker bo naša založba, Mohorjeva, izdala zbrana Drabosnjakova dela.

Ivana Marija TEKAVEC, Celovec: Presenečena sem bila nad kostumi — čudoviti so! Nekateri vloge so bolj izstopale kot druge, bile so bolj „izpiljene“, predvsem velja to za Jezusa in za Judaža. Verjamem pa, da je tudi dež prispeval k razpoloženju igralcev. Pomembno se mi zdi, da so tudi ljudje aktivno sodelovali s petjem.

sr. Lucija KLEMENJAK, Celovec: Enkratno je bilo, igrali so kot poklicni igralci. Scena, kostumi in igralci so bili čudovita enota. Dež sploh ni motil, ker smo bili gledalci pod strehami, a tisti trije na križih, Jezus in oba razbojnika, so se mi prav smilili, ko jih je tako močilo.

Marijana GRILC, Celovec: Vsakemu svetujem, da si Pasijon ogleda. Premiera je bila zelo impresivna, igralsko kakovostna, sploh pa je scenarij odličan. Dež sploh ni motil, ampak je vsemu dal še poseben čar. Čestitam igralcem in režiserju!

Veronika DOVJAK, Sele: Škoda, da je deževalo. Sicer pa moram reči, da mi je vse ugajalo, posebej pa kostumi. Pesem „Lièpa roža“ pa je bila zelo skladna z igro.

Albert SMREČNIK, Celovec: Izvedba je bila kakovostna in izvirna. Presenetila me je akustika, saj smo prav vse slišali. Igralci so po mojem nastopali z velikim navdušenjem; pri nekaterih pa sem imel občutek, da preveč poudarjajo osebnost. Še posebej sem užival pri narečju. Čudovito je!

Franc Wakounig

Karantanski Črni panter nov grb Slovenije?

Nove politične razmere v Sloveniji so sprožile tudi zanimanje za izvirna slovenska znamenja, zlasti za zgodovinski grb in prapor, od samih začetkov slovenske državnosti, od Karantanije.

Sedanji slovenski prapor, ali kakor sedaj pravijo „zastava“, je prišel v rabo leta 1848, utemeljen domnevno na barvah grba dežele Kranjske, v resnici pa na t. i. slovanskih barvah, takrat na pomorskem in zatem tudi državnem praporu carske Rusije, ki ga ima rusko monarhistično gibanje še danes. Iste barve kot Slovenija, in tudi v istem zaporedju, ima tudi Slovaška (bela — plava — rdeča); v drugačnem zaporedju pa te iste barve pri večini slovanskih narodov.

Ob vstopu Slovencev v kraljevino SHS (Jugoslavijo) pa sploh ni bilo raziskano, kakšen bi moral biti izviren slovenski grb (kot tudi pozneje ne), zato so na hitro vzeli grb grofov Celjskih (tri zlate zvezde na plavem ščitcu). Ta grb pa je izviral od grofov Vovbrških. Vendar ga Slovenci nikoli niso sprejeli za svojega, zato so po drugi vojni vzeli za slovenski grb simbolični Triglav v klasju in z rdečo zvezdo na vrhu, in sicer po modelu, ki ga je imela sovjetska Rusija.

Pred nekaj leti pa so tudi posamezniki pri Slovencih začeli raziskovati in utemeljevati izvirne slovenske grbe, npr. Vinko Mirt, ki prebiva po zadnji vojni v Braziliji (članki v koledarjih celovške Mohorjeve) in Jožko Šavli (Glas Korotana šte. 7, Dunaj 1981) in potem v raznih člankih.

Pri raziskavah se je odkrilo, da je Karantanija vendarle imela svoj grb. To je bil Črni panter, na Koroškem v veljavi do 1269, ko je izumrla rodbina Spanheim, in je bil zatem uveden sedanji grb. V virih so izpričane tudi karantanske barve na praporu: črna — bela — črna.

Pred kratkim je glasilo ameriškega društva The Augustan Society prineslo obsežen članek o karantanskem grbu z naslovom „Black Panther: Coat of Arms of Carantania“ izpod peresa J. Šavlija, ki pomeni prvo predstavitev tega znaka v svetovnem grboslovju, v pomenu karantanskega grba. Doslej so poznali namreč le štajerskega panterja, ki je bele barve (od 1246 dalje). Pred tem so tudi na Štajerskem imeli črnega.

Ob nekaterih predlogih, ki so jih sedaj glede Črnega panterja iznesli v Ljubljani, pa je vendarle treba pripomniti, da niso povsem ali pa sploh ne usklajeni s pravili grboslova.

Po teh pravilih morajo barve prapora odražati barve na grbu, to pa je zgolj črna — bela — črna sestava (izpričana leta 1214), ne pa belo-zelena sestava (tako ima danes Štajerska).

Pa niti prapor s Črnim panterjem na rdeči podlagi ni pravilen, saj ta predlog prav tako ne ustreza po svojih barvah grbu, kot je tudi grboslovno zgrešen, ker nima bele ali zlate (rumene) barve, ki sta v vsakem grbu oz. praporu obvezni.

Bila bi verjetno zgodovinska napaka, če bi ob uvajanju izvirnih zgodovinskih znamenj za sedanje državne znake v Sloveniji ponovili zablode iz prejšnjega stoletja in s konca prve svetovne vojne.

i. č.

„Literatura onkraj mejá“ — literarni simpozij v nižjeavstrijskem Pulkauu

Kulturna skupina, ki izdaja avstrijsko literarno revijo PODIUM, je nedavno vabila v nižjeavstrijski Pulkau v bližini češko-slovaške meje. Tu je pod naslovom „Ob-mejiti — od-mejiti, Literatura onkraj mejá“ že drugič po vrsti priredila mednarodni simpozij o stikih med avstrijsko literaturo in različnimi književnostmi njenih sosedov.

V nedeljo, 10. junija, je ljubljanski univerzitetni profesor dr. Matjaž Kmecl, ki je tudi član predsedstva republike Slovenije, govoril o kompliciranem razmerju med Slovenijo in avstrijsko literaturo. Ob tem je zanimivo, da je od Slovenije oddaljeni, vase zazrti vinogradniški Pulkau zapustil sledi v slovenski literarni zgodovini. Tu je namreč leta 1917 umrl pisatelj Fran Maselj-Podlimbarski. Zaradi objave romana „Gospodin Franjo“, v katerem je kritiziral avstroogrsko okupacijo Bosne, so ga avstroogrsko oblasti obdolžile veleizdaje, mu odvzele kot aktivnemu vojakcu oficirski čin in ga internirale v Pulkau. (V sosednjem mestu Eggenburg pa so kar tri leta taborili ljubljanski Židje, potem ko so leta 1516 po vdoru Turkov morali zapustiti Ljubljano.)

Profesor Kmecl je svoj prispevek oblikoval na poseben, seveda precej sociološko obarvan način. Ni se zadovoljil s pojmom „od-mejevanja“ in

Barbara Stromberger pela v Mohorjevi

Njena glasbeno-lirična besedila imajo mnogo povedati. Njena zapeta literarna beseda se je zaslila v Tischlerjevi dvorani v Mohorjevi (12. junij 1990). Dež je prekrizal načrte, da bi koroška pevka Barbara Stromberger, ki je bolj znana v Nemčiji in Švici kot doma v Avstriji, nastopila na dvorišču Mohorjeve. Pred polno dvorano Mohorjeve je Barbara Stromberger poskrbela tudi za presenečenje: v slovenskem jeziku in nemškem prevodu je zapela besedilo Janka Messnerja „Tri želje“.

Zapeta beseda o strahovih in hrepenenjih

Barbara Stromberger je izučena otroška vrtnarica in je dve leti delala z umsko prizadetimi otroki. V tem času je začela zapisovati svoje vtise. Nastajati so začela lirčna besedila, bolje rečeno literatura, ki je primerna za uglasbitev in ki nagovarja poslušalce.

Peter Turrini je o Barbari Stromberger dejal, da je „ena največjih literarnih talentov“. Dokaz, da ta izjava ni bila nepremišljeno izrečena, so bili tudi poslušalci. Zbrali so se tako starejši kot tudi mlajši poslušalci, ki so napolnili dvorano dobesedno do zadnjega

kotička in Barbari Stromberger prisluhnili tudi pred vhodom v dvorano. Predvsem kvaliteta izpovedi, glasu in glasbe je dala večer v Mohorjevi poseben pečat. Osebna prizadetost pesnice in pevke prepriča. Pela je pesmi o ljubezni, o odnosu do možkega in do sebe, o

manjkajočem medsebojnem pogovoru, neznosnem molku med partnerji, o strahovih in hrepenenjih . . .

Koncerta se je poleg drugih odličnih osebnosti udeležil tudi celovški župan Leopold Gugengerber.

vg

„4 J“ sodelovala na velikem hrvaškem prazniku „Hrvat 90“

Več kot petnajst skupin se je zbralo za binkošti v prostorih „Cselley-mühle“ v Oslipu na že tradicionalnem srečanju hrvaške mladine. Več kot dva tisoč obiskovalcev, med njimi dvajset mladih koroških Slovencev, se je udeležilo tridnevnega programa.

Koroške Slovence so glasbeno zastopali člani skupine „4 J“, ki so s svojim programom navdušili tudi hrvaško mladino. V prijetnem vzdušju so mladi hrvaške narodne skupnosti ponovno dokazali svojo življenjsko voljo.

Splošna želja je bila, da bi simpatični pevci in muzikantje iz Podjune še večkrat zaigrali hrvaškim prijateljem.

SaBe

Lev Detela

Peter Fister 50-letnik

Na dan premiere Drabosnjakovega „Pasijona“ v soboto, 16. junija, je obhajal v krogu domačih v Ljubljani svoje srečanje z Abrahamom univerzitetni profesor dr. Peter Fister. Kot strokovnjak predstavlja enega najpomembnejših stebrov med matičnimi poznavalci Koroške. Tako kot ima režiser „Pasijona“, Franci Končan, neizbrisne zasluge za vzcvet naše odrske dejavnosti, tako smemo šteti jubilaranta, profesorja Fistra, za buditelja našega zanimanja za koroško arhitekturno dediščino in za njeno ohranjanje. Že pred več kot 15 leti sta začela z ženo Majdo, ki je po poklicu narodopiska, načrtno raziskovati arhitekturo Zilje, Roža in Podjune. Sad tega dela je bila knjiga „Ta hiša je moja, pa vendar moja ni . . . Arhitektura Zilje, Roža, Podjune“, ki je izšla lani pri celovski Mohorjevi; jeseni bo izšel tudi nemški prevod. Upati je, da bo knjiga vzbudila pri bralcih pravo željo po ohranjanju stare, podedovane arhitekture, ki je v veliki nevarnosti, da bo propadla za večne čase. Prof. Peter Fister se je rodil leta 1940 v Celju, študiral je arhi-

Slavljenec s svojo soprogo Majdo

tekturo v Ljubljani in Rimu, kot raziskovalec pa je delal v Grčiji. Od l. 1973 je redni profesor za zgodovino arhitekture in za varstvo arhitekturne dediščine na ljubljanski univerzi, predava pa tudi v Splitu, Zagrebu in v Nikosiji na otoku Ciper. Je redni sodelavec centra UNESCO v Rimu. O njegovi znanstveni marljivosti pričča 120 razprav in nad 30 samostojnih objav — najvažnejše so: Arhitektura slovenskih protiturških taborov (1976), Obnova in varstvo arhitekturne dediščine (1979), Umetnost stavbarstva na Slovenskem (1986) in že omenjena Arhitektura Zilje, Roža, Podjune (1989).

Jubilantu, poznavalcu in prijatelju Koroške, veljajo naše iskrene čestitke. Ad multos annos — na mnoga zdrava, srečna in zadovoljna leta!

F. P.

Umrli je profesor György Sebestyén

Na Dunaju je 6. junija po daljši težki bolezni umrl pisatelj, kulturni organizator, urednik ter predsednik avstrijskega PEN-kluba profesor György Sebestyén. Rodil se je leta 1930 v Budimpešti, kjer je študiral filozofijo in etnografijo. Po madžarski protitalinistični revoluciji v letu 1956 je odšel v Avstrijo, kjer se je zelo hitro vključil v kulturno življenje in začel pisati v nemškem jeziku.

Spadal je k tako imenovanim „inozemcem v avstrijski književnosti“, ki s svojim ustvarjalnim doprinosom sestavljajo danes poseben, aktualen del avstrijske literature.

Svoje prvo delo, roman „Vrata so se zaprla“, je leta 1957 napisal še v madžarščini. V njem opisuje kravato zatrti protitalinistični upor na Madžarskem, v ta politični okvir pa je postavil tragično ljubezensko zgodbo med Zoltanom in Ano, ki jo ubijajo strelji iz sovjetskega tanka.

Erotika je bila ena glavnih Sebestyénovih tem. V romanih „Mož v sedlu“, „Sola zapeljevanja“, posebno pa v zadnjih filozofsko poglavljenih in zgodovinskih ter psihološko utemeljenih proznih knjigah „Albin“ in „Del samote“, jo je vedno znova združil tudi s političnim kontekstom, v katerem se njegove zgodbe dogajajo.

Sebestyén je bil vsestransko nadarjen. Objavljal je potopise, reportaže, hvalnice gradiščanskemu vinu in lepi Dunajčanki, pisal je zgo-

dovske eseje o Mariji Tereziji in posebnostih avstrijske kulture. To je razumel nadregionalno, v duhu različne narode povezujoče zavezanosti neki skupni, humani srednjeevropski tradiciji. V tem smislu je 17 let izdajal revijo PANNONIA, ki ji je dal že davno pred sedanjimi velikimi političnimi spremembami pomenljiv in zavezujoč podnaslov „magazin za evropsko sodelovanje“. V njem so vedno znova objavljali tudi slovenski pesniki, prozaisti in esejisti iz koroškega zamejstva, pa tudi iz osrednje Slovenije, med drugim Edvard Kocbek, Kajetana Kovič, Lojze Kovačič, Matjaž Kmecl in drugi. Poleg tega je urejal veliko kulturno revijo MORGEN, bil pa je tudi kulturni urednik dunajskega katoliškega tednika DIE FURCHE.

Sebestyén je sodil k literarnim tradicionalistom, vendar je svoja najboljša literarna dela prepletel s prepričljivimi psihogrami glavnih junakov, svojemu oevru (delu) pa je znal pridati tudi navdih enkratnosti visokega kulturno-duhovnega življenjskega trenutka.

Aktivno je posegal v kulturno politiko in v zadnjih letih mednarodno povezovalno vodil avstrijski center PEN-kluba. Za svoje delo je pričel več pomembnih nagrad, med drugim literarno nagrado mesta Dunaj, Czorjevo in Wildgansovo nagrado.

Lev Detela

Mladina gradi skupno bodočnost:

KSJ in KM vabita
29. 6. v Celovec
na koncert „4J“

V letu, ko vse govori o zgodovini 10. oktobra, sta se nemška katoliška študirajoča mladina v Celovcu in slovenska Katoliška mladina odločili, da organizirata skupen glasbeni večer.

Prireditvev je znak, da mladina išče skupne poti in sožitje med obema narodnima skupinama na Koroškem.

ZATO VSE VABITA NA KONCERT „4J“, ki bo prihodnji petek, 29. 6., na dvorišču KSJ-centra v Celovcu (Benediktinski trg) ob 20. uri!

PETEK, 22. junija
Magazin novih knjig.

SOBOTA, 23. junija
Od pesmi do pesmi
— od srca do srca.

NEDELJA, 24. junija
6.30—7.00 Dobro jutro
na Koroškem. — Du-
hovna misel (p. R.
Tkauč). 18.10—18.30
Dogodki in odmevi.

PONED., 25. junija
Polde Bibič: Izkušnje
s Koroško.

TOREK, 26. junija
Partnerski magazin.

SREDA, 27. junija
Glasbena sredo.
Večerna 21.00—22.00:
Koncert Slovenske
prosvetne zveze.

ČETRTEK, 28. junija
Rož — Podjuna —
Zilja.

Ponedeljek, 25. 6., 2. del —
Polde Bibič: Izkušnje s Koroško

Vrhunski slovenski igralec Polde Bibič sodi med redke primere tistih kulturnih ustvarjalcev iz Slovenije, ki so se v zadnjih letih spoprijaznili s kulturnimi razmerami med koroškimi Slovenci. V zadnjih letih je sodeloval na celi vrsti literarnih recitalov v naših krajih; pred kratkim pa je skupaj z Gabrielom Lipušem predstavil kaseto „Juri Muri v Afriki“. V pogovoru z urednikom Horstom Ogrisom bo Polde Bibič pripovedoval o svojih izkušnjah med koroškimi Slovenci; prisluhnili pa boste gostu tudi kot recitatorju, ki bo predstavil dela koroških pesnikov.

NA TELEVIZIJU

„DOBER DAN, KOROŠKA“, 24. 6.,
ob 13. uri na FS 2

Predvideni so naslednji prispevki:

Hajnžev graben
kmalu puščava?

100 let Posojilnice
Dobrla vas

Slovenska študijska
knjižnica

Srečanje športnikov treh
dežel na Jesenicah

„Babja hojsca“
v Žitari vasi

PRIREDITVE

ČEPIČE PRI GLOBASNICI

2. OBČINSKI NOGOMETNI TURNIR
Čas: v nedeljo, 1. 7., ob 9. uri
Kraj: v Čepičah pri Globasnici
Prireditelj: Slovensko kulturno društvo
Globasnica
Čakajo lepe nagrade!

REBRCA

KKZ in Mladinski center na Rebrci
sporočata, da bo letos
TEDEN MLADIH UMETNIKOV
od 30. julija do 4. avgusta 1990 v Mladin-
skem centru na Rebrci

ŠMIHEL

Predvajanje filma
„TEŽKI ČAS NE VRNI SE“
Film so posneli dijaki 7. B razreda Slo-
venske gimnazije v Šmihelu in okolici
Čas: v torek, 26. 6., ob 20. uri
Kraj: farna dvorana v Šmihelu
Prireditelj: KPD Šmihel in Slovenska gim-
nazija

VOGRČE

KONCERT MePZ J. Petelin GALLUS
Čas: v nedeljo, 24. junija, ob 20. uri
Kraj: v gostilni „PRI FLORJANU“
v Vogrčah
Prireditelj: Farna mladina Vogrče in
Krščanska kulturna zveza
Sporod: Gallusove, Marijine,
umetne koroške in
slovenske narodne pesmi
Vsi prisrčno vabljeni!

ŠENTRUPERT PRI VELIKOVCU ZAKLJUČNA PRIREDITEV IN OGLED ŠOLSkih IZDELKOV

Ogled razstave: v soboto, 23.
junija, od 14. ure in v nedeljo,
24. 6., do 18. ure

Kulturni spored: Petje, Pozdrav
Igra: DAMA ŠKRAT (Calderon)
Režija: g. župnik Peter Sticker
Začetek prireditve: v soboto,
23. 6., ob 15. uri, in v nedeljo,
24. 6., ob 15. uri

Kraj: Strokovna kmetijsko go-
spodinjna šola v Šentrupertu
pri Velikovcu

Drabosnjakov PASIJON

Prireditelja: KKZ in SPD „Dra-
bosnjak“ na Kostonjah

v nedeljo, 24. 6., ob 20.30
v soboto, 30. 6., ob 20.30

Nov termin!

nedelja, 1. julij, ob 20.30
na prostem in v DRABOSNJAKO-
VEM domu. Nastopajo igralci iz
Roža in z Gur.
Režija: Franci Končan.

CELOVEC

KONCERT SKUPINE „4 J“
Čas: v petek, 29. 6., ob 20. uri
Kraj: KSJ-Zentrum, Benediktinerplatz (In-
nenhof) v Celovcu
Prireditelja: Katoliška mladina in KSJ-Zen-
trum Celovec/Klagenfurt

KULTURNO DRUŠTVO PRI JOKLNU vabi
na odprte razstave — Likovni izraz Kuna
Indijank in Indijancev MOLA — KRPAŽ —
PATCHWORK

Čas: v petek, 22. 6., ob 20.30
Kraj: v kulturni taberni PRI JOKLNU
Blaž Telban, ki je nekaj let živel med njimi,
bo govoril o življenju in navadah tega
naroda.

Predavanje univ. prof. dr. Ivana VERČA —
instituta za slavistiko v Trstu: „POLOŽAJ
SLOVENCEV NA TRŽAŠKEM“
Čas: v petek, 29. 6., ob 16. uri
Kraj: na inštitutu za slavistiko na celovski
univerzi
Prireditelj: Institut za slavistiko

GLOBAŠKI ČASOPIS VABI NA OGLED
DIRKE V FORMULI I HUNGARIARING
(Formel I-Rennen)

Čas: 11. in 12. avgust 1990
Sporod: Blatno jezero/Plattensee — ogled.
Ogled mesta Budimpešta. Ogled dirke v
formuli I na Hungariaringu
Cena: šil. 1300,—
Ker je število prijavn omejeno, Vas prosimo,
da se do 8. julija prijavite pri urednikih Glo-
baškega časopisa. Tel.: 0463/512528-30.
Vabi: Globaški časopis

Javni nastopi šolarjev Glasbene šole

Oddelek Sveče in Šentjanž:

v soboto, 23. jun., ob 19. uri
na Bistrici v Rožu, kino

Oddelek Mladinski dom:

v ponedeljek, 25. junija, ob 19. uri
v Mladinskem domu

Oddelek Bilčovci:

v četrtek, 28. junija, ob 19.30
v Bilčovsu

Oddelek Škofiče:

v petek, 29. junija, ob 19. uri
v Škofičah

Oddelek Šmihel:

v nedeljo, 1. julija, ob 16. uri
v farni dvorani v Šmihelu

Zaključni letni koncert vseh 20 oddelkov
Glasbene šole bo v glavni šoli v Dobrli
vasi, in sicer v petek, 22. 6., ob 19. uri.

KKZ v Celovcu sporoča, da bo avtobus
podjetja SIENČNIK peljal v soboto, 30.
junija 1990, na Drabosnjakov PASIJON
na Kostonje v sledečem voznom redu.
17.30 Žvabek — župnišče
17.40 Nonča vas — avtobusna
postaja
17.45 Pliberk — zadruga
17.50 Šmihel — Loser
18.00 Strpna vas
18.05 Šteben — postaja
18.10 Šentlipš — Rečnik
18.20 Dobrla vas — Sienčnik
18.30 Šentprimož — kulturni dom
18.40 Škocijan — občina
18.50 Tinje — avtobusna postaja

Prosimo, da se posamezniki oz. župnij-
ski uradi obrnejo direktno na Sienčnika

SODALITAS

Dom v Tinjah

Telefon:
(0 42 39) 26 42
9121 Tinje

V torek, 3. julija, ob 20. uri
DIA-predavanje: „Od gledanja umet-
nosti k umetnosti gledanja — FIREN-
CE“, nem.

Predavatelj: p. Cornelius Dings SSS

JEZIKOVNE POČITNICE

Od sobote, 21. julija, od 18. ure do sobo-
te, 28. julija, do 9. ure

FERIAE LATINAE

Vodstvo: Sultbert H. Siedl OCD, Ralph
Prausmüller in Felix Kucher

Od sobote, 21. julija, od 18. ure do petka,
22. julija, do 13. ure

SLOVENSKE POČITNICE

Vodstvo: mag. Miha Vrbcin

Od sobote, 21. julija, od 18. ure do petka,
27. julija, do 13. ure

RUŠČINA ZA ZAČETNIKE

Vodstvo: mag. Stefan Schellander

POTOVANJE

Od ponedeljka, 3. septembra, do sobote,
8. septembra 1990

RIM IN ASSISI

Vodi: msgr. dr. Andrej Kajžnik, Bad
Kleinkirchheim

Sporod:

1. dan: odhod iz Celovca: 6.00. Proga
vožnje: Tarvisio — Udine — Venezia —
Padova — Bologna — Firenze — OR-
VIETO (obisk mesta) — Rim

2. dan: Trg sv. Petra — cerkev sv. Petra
— kripta in kupola — Piazza Venezia —
Forum — kolosej — Cerkev sv. Klementa
— San Pietro in vincoli

3. dan: S. Maria Maggiore — Lateran —
S. Croce — Quirinale — Fontana di Trevi
— Piazza di Spagna — Pantheon —
Piazza Navona — avdiencia. Zvečer:
Frascati

4. dan: Po želji: 1. Vatikanski muzej —
Sikstinska kapela. S. Paolo — EUR —
katakombe sv. Domitile.
2. S. Paolo — EUR — Katakombe —
prosto popoldne s sprehodom po
mestu

5. dan: 7.00: odhod iz Rima — Assisi: S.
Maria degli Angeli — San Francesco —
rojstna hiša sv. Frančiška — S. Chiara.

6. dan: 6.30: odhod iz Assisija — FI-
RENZE (po želji: sprehod po mestu) —
Bologna — Padova — Venezia — Udine
— Tarvisio — prihod v Celovec: 20.00
Cena: Za vožnjo, vodstvo, polpenzion,
vstopnino in skupinsko sliko šil.
3900,—.

Vozi: avtobusno podjetje Sienčnik iz
Dobrla vasi.

Prijave: na Dom v Tinjah, telefon:
0 42 39 / 26 42.

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj:
društvo „Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga
zastopata predsednik dr. Matevž Grlic in osrednji
tajnik mag. Marjan Pipp, 9020 Celovec, Viktringer
Ring 26.

Uredništvo: Silvo Kumer (glavni urednik), uredni-
ki Franc Wakounig, Heidi Stingler, Vincenc Gott-
hardt, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26.
Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, 9020 Celovec,
Viktringer Ring 26. NAŠ TEDNIK izhaja vsak
petek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktrin-
ger Ring 26, 9020 Celovec; telefon uredništva,
uprave in oglasnega oddelka
04 63 / 51 25 28-0.

Naš zastopnik za Jugoslavijo: ADIT, Blonarjeva
8, 61000 Ljubljana, tel.: 081 / 32 97 61.
Letna naročnina: Avstrija 350,— šil., Jugoslavija
450,— Din., ostalo inozemstvo 550,— (800,— šil.
zračna pošta), posamezna številka 8,— šil. (10,—
Din.).

PISMA BRALCEV

„Solidarnost pa taka“

K članku „glosa“ v zadnji številki Našega tednika z dne 1. 6. 1990 bi rad bralcem in bralkam sporočil sledeče misli:

Vsak povprečno razgledan prebivalec/ka koroške dežele dobro pozna vlogo deželne vlade in treh v deželnem zboru zastopanih strank v odnosu do Tovarne celuloze Obir in Zellstoff Villach.

Medtem, ko je Zellstoff Villach bila deležna več kot 1.000 milijonov šilingov podpore iz javnih sredstev, Tovarna celuloze Obir ni dobila niti groša podpore za sanacijo okolja in ohranitev delovnih mest. **Tovarna celuloze Obir in Slovenija papir sta zaposlenim delavcem in nameščencem izplačala 5 milijonov šilingov socialne podpore.**

Obljube SPÖ, ÖVP in FPÖ — in sicer najbolj vidnih politikov teh strank — pa so vse do danes ostale prazne obljube.

Sedaj, ko je deželna vlada z glasovi ÖVP in FPÖ odklonila izplačilo socialnega paketa za bivše delavce in delavke Tovarne celuloze Obir, bi človek pričakoval, da bo tako ravnaje kritiziral tudi Naš tednik, Narodni svet ali Klub slovenskih občinskih odbornikov ali kakšna druga institucija, ki ima na skrbi tudi enakopraven regionalni razvoj Podjune.

Toda izgleda, da nekatere urednike pri Našem tedniku bolj zanimajo in skrbijo plača, odpravnina in odškodnina za dopust bivšega poslovođe, kot vsa ostala vprašanja, ki se tičejo regije in zaposlenih.

Vse po načelu: tudi, če meni crkne krava, samo, da bi sosedu crknili dve. Ali pa po načelu, kot ga je izrazil viden predstavnik Narodnega sveta v zanimivi rundi: „Mocht eh nix, wenn Obir zuagmocht werd, durt san eh lauter Rote beschäftigt!“

Nadaljnji komentar ni več potreben!

Dipl. inž. Feliks Wieser
Celovec

Sosvet in pravni ukrepi

Zaradi neupoštevanja stališča slovenskega sosveta s strani avstrijskega ministrskega sveta naj bi v Narodnem svetu resno razmišljali o tem, ali je sploh še smiselno sodelovati v tem organu. Le kako se je moglo zgoditi, da so prej tako vneti zagovorniki vstopa v sosvet naenkrat tako silno razočarani? Ali kompetence sosveta niso bile od vsega začetka jasne? Ali so na takšna „razmišljanja“ vplivali dogodki v Sloveniji, ali pa morda bližajoče spremembe v avstrijskem parlamentu? Slovenska javnost bo cenila samo temeljito, strokovno in vsestransko zastopanje manjšinskih interesov, ne pa stvarno neutemeljenih taktiziranj.

Kar pa se tiče v prispevku omenjenih pravnih postopkov sosveta proti zvezni vladi, je treba povedati, da je načelno hvalevredno in pravilno, če se za realizacijo manjšinskih pravic poslužujemo tudi pravnega instrumentarija; v konkretnem primeru pa osebno ne vidim možnosti za uspešen postopek.

Prvič zaradi tega, ker sosvet ni pravna oseba, temveč le organ zveze; kot takšen nima osebnih pravic, temveč samo pristojnosti (kompetence).

Drugič zato, ker morajo upravni organi neupoštevanje mnenja sosveta utemeljiti le tedaj, če gre za individualne upravne akte. (Npr. za odločbe), in tretjič zato, ker zvezna vlada (ob sprejemanju vladnega predloga v ministrskem svetu) pravno ni obvezana, da povpraša sosvet za mnenje, v kolikor gre za zvezne ustavne zakone ali navadne zvezne zakone. Do tega zaključka moramo priti, če interpretiramo besedo „Rechtvorschriften“ v § 3 (1) zakona o narodnih skupnostih tako, da ustreza ustavi.

Jože Picej
Dunaj/Šmihel

TAPETNIŠKI MOJSTER

Helmut JÄGER

obnavlja in oblazini
Vaše stilne garniture,
fotelje-naslanjače,
sedežno in ležalno pohištvo
ter kuhinjske klopi.

Strežemo tudi v slovenskem jeziku!

Celovec / Klagenfurt
Feldmarschall-Conrad-Platz 7
tel. (0463) 55 4 61

Slovenska študijska knjižnica, Mikschallee 4, 9020 Celovec

Kulturni in naravni spomeniki Slovenije: Zbirka vodnikov

BREČKO Stane — HRASTNIK: muzejska zbirka vsebuje nekaj zgodovinskih predmetov iz prejšnjega stoletja . . . — V Lj.: Zavod SRS za spomeniško varstvo; Maribor: Obzorja, 1977. — 30 str.: ilustr.

MARUŠIČ Branko — Po poteh velikega tolminskega punta 1713. — V Lj.: Zavod SRS za spomeniško varstvo; Maribor: Obzorja, 1976. — 2 zv.: ilustr.

TRAVEN Terezija — RAŠICA: prva slovenska vas, ki jo je požgal oku-

pator . . . — V Mariboru: Obzorja, 1975. — 30 str.: ilustr.

KOPAČ Vlasto — VRHNIKA — prečuden kraj: Cankarjeva hiša na KLANCU in naslednja bivališča Cankarjeve družine. — V Mariboru: Obzorja, 1980. — 39 str.: ilustr.

KOPAČ Janez — Zgodovinski arhiv Ljubljana (1898—1988): pregled arhivskega gradiva od ustanovitve do danes . . . — Maribor: Obzorja, 1988. — 58 str.: ilustr.

ŠKOFIJSKA RAZSTAVA NA GRADU STRASSBURG / KRŠKA DOLINA

Uničiti — varovati — rešiti
Umetnost na Koroškem
9. junija do 30. sept. 1990

Slovensko planinsko društvo
prireja

**IZLET NA PLANINO DUPLO
PRI KRNSKIH JEZERIH S
PREDAJO ZVONA NAROD-
NEMU PARKU TRIGLAV
ob 11. uri**

Kdaj: v nedeljo, 24. junija
1990

Odhod: ob 5.30 uri zjutraj z
avtobusom iz Dobrle vasi
Pristop možen tudi v Celovcu
in po Rožu

Prijave sprejema: Hanzi Lesjak,
tel.: (0 42 74) 35 3 42
Javite se prosim čimprej.

DOBRLA VAS

Vijudno Vas vabimo na letni koncert Glasbene šole na Koroškem, ki bo v petek, 22. junija, ob 19. uri, v glavni šoli v Dobrli vasi. Na koncertu bodo nastopili učenci vseh 20 oddelkov Glasbene šole.

Veseli bomo Vašega obiska!

Društvo „Glasbena šola“

Vaš poslovni partner v območju Alpe-Jadran

Korotan

proizvodnja in trgovska družba z o. j.

A-9020 Celovec
Viktringer Ring 26

Telefon — (04 63) 56 2 16
Telex — 42 28 01
Telefax — (04 63) 51 62 57

34170 Gorica
Corso G. Verdi 133

Telefon — (04 81) 30 9 76
Telex — 46 08 95
Telefax — (04 81) 53 51 82

V koraku s potrebami časa

POSOJILNICA

PODJUNA

NA POTI

V DRUGO

STOLETJE

Spomenik Janezu Šumahu na vrtu Posojilnice Podjuna priča o pestri a včasih težki zgodovini te ustanove.

Mešani pevski zbor „Srce“ je s pesmijo začel slavnostni spored, na katerem so slavnostni govorniki prikazali zgodovino te stoletne ustanove in orisali lik ustanovitelja in prvega predsednika Posojilnice Podjuna. Martin Wastl, sedanjí predsednik Posojilnice Podjuna, je v svojem slavnostnem govoru predstavil pot, ki jo je Posojilnica Podjuna prehodila od svojih začetkov do danes. „To je bila samopomoč tistih, ki so bili tedaj najbolj ogroženi, predvsem srednji in mali kmetje ter obrtniki, ki so zaradi nesreče prišli v stisko, potrebovali denar in bili tako izpostavljeni tistim, ki so imeli dosti denarja in so za posojila zahtevali oduroške obresti. Tedaj se je poro-

27. junija letos bo točno 100 let, odkar je bil pri Mežnarju v Kokjah položen temeljni kamen za Posojilnico Podjuna. Spomin ob 100-letnici Posojilnice Podjuna je v nedeljo, 17. junija, veljal vsem tistim ženam in možem, članom in prijateljem, ki so dali vse za ustanovitev, razvoj in rast te ustanove. V znak spoštovanja in zahvale so odkrili spomenik ustanovitelju in prvemu predsedniku ustanove, Janezu Šumahu. Nanj bo opozarjal na vrtu Posojilnice in kulturnega doma v Dobrli vasi, ki ga je izdelala akademska kiparka Mojca Smerdu. Prostor okrog spomenika je uredila Gitka Zdouc.

dila potreba po zadružništvu. Da je bila ta ideja potrebna in pravilna, nam dokazuje tudi to, da danes praznujemo 100-letnico in da je še danes živa.“

Kako je prišlo do imena Posojilnica Podjuna? „Ime Podjuna smo si izbrali zato, ker ležimo v osrčju Podjune in z namenom, da bi se pod tem imenom vsi enakovredno počutili, tako Velikovčani,

Škocijanarji ali Dobrolci.“ (Wastl)

Naloga Posojilnice Podjuna „bo gotovo držati korak z razvojem in spoznati potrebo časa in tako tudi ukrepati. Ohraniti pa bo potrebno tudi zadružno zamisel — samostojnost Posojilnice — in še bolje povezati posamezne Posojilnice, ki naj bi delovale kot enota. Naša bodočnost pa je odvisna od naše Zadružne

zveze v Celovcu; dokler bomo tam našli za naše želje in prošnje pozitiven odmev, bo dobro (...). Skrbeti moramo, da sprejmemo izzive našega časa in prispevamo svoj delež k razvoju našega kraja, tu živčih ljudi in njih kulture.“ Tako je Tine Wastl sklenil svoj slavnostni nagovor, ki nakazuje pot v drugo stoletje.

Pozdravne besede in čestitke so ob tej sloves-

nosti izrekli dobrolski župan deželni poslanec Josef Pfeifer, okrajni predsednik trgovske zbornice Štefan Hasse in predsednik SPD „Srce“ Andrej Sturm. Spodbudne so bile tudi besede predsednika Zveze slovenskih zadrug Mihe Antoniča in častnega predsednika Štefana Sienčnika. Vladni svetnik dr. Pavle Apovnik je orisal lik Janeza Šumaha. Nato sta dr. Pavle Apovnik in Tine Wastl odkrila kip Janeza Šumaha, prošt Franc Brumnik pa ga je blagoslovil. Ob tej slovesnosti je izšel tudi posebni zbornik (uredil ga je dr. Pavle Apovnik), v katerem lahko preberete obširno razpravo dr. Avguština Malleja o pomenu slovenskih hranilnic in posojilnic na Koroškem.

Ob zvokih ansambla Melos so plesalci pokazali svoje znanje. Seveda so se na plesišču znašli tudi mladi zaljubljeni.

Poletna noč v Vogrčah uspela

Že več let prireja MePZ „Podjuna“ pri Florijanu v Vogrčah tradicionalno poletno noč. Tudi letos so do zadnjega kota obiskovalci napolnili dvorano in tako pokazali svojo povezanost s tem priljubljenim zborom. Pevci so pripravili bogat srečolov ter poskrbeli za duševno in telesno okrepčilo. Za zabavo je poskrbel priljubljen ansambel Melos, ki je mladim in starim pel ter igral do poznih jutranjih ur. Bernard

Blagoslovitev cerkve sv. Helene na Mali gori

Prejšnjo nedeljo so aktivni farani iz Bilčovsa pripravili ob priliki blagoslovitve bilčovske podružnice sv. Helene na Mali gori pravi farni praznik. Izkazalo se je, da vez med Bilčovščani in svetim Petrom očitno ni najboljša, saj je cel dan deževalo, kot bi lilo iz škafa. Kljub temu pa je bilo razpoloženje številnih domačinov dobro in tako zvečer ni ostajalo ne jedi in ne pijače. Poseben uspeh pa je bil tudi srečolov, saj je bilo pripravljenih nad tristo lepih nagrad. Izkupiček

praznika je bil namenjen obnovi lepe stare cerkve sv. Helene. Za vse tiste, ki so bili najbolj vztrajni, pa je ob petih popoldne še prisi-

jalo sonce. Torej se je izkazalo, da Bog ljubi tudi (ali morda predvsem) tiste, ki ob taki priliki dolgo vztrajajo ob dobri kapljici.